GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Litt.
Sv.

FIGGE.

EN BERÄTTELSE UR KONSTNÄRSLIFVET

AF

GEORG NORDENSVAN.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1885.

Den gamla 'kårandan' från Röda bodarna,

från Räfsnäs, Gripsholm och Montparnasse

egnas denna skizz.

1.

Inte? Ska vi inte äta mat? Visst fan ska vi äta mat.»

Figge höll Sten under armen.

»Inte äta mat! Du har ingen moral, min *lille* bror. Hvad i herrans namn skall det bli af dig, när du blir stor?»

»Ja, säg det!» sa kamraten och kastade sin cigarett ut på isen.

De kommo från Novilla, — det var sent på aftonen — och gingo nu öfver flottbron till Skeppsholmen. Isstyckena skrapade mot brons kanter och vattnet skvalpade inunder. På yttre sidan var öppen sjö så långt man kunde se, svarta fartyg lågo förtöjda här och der, med masterna upp emot den gråa himlen.

Det var öde och folktomt på bron. Lyktorna lekte skuggspel med de båda vandrarne.

Deras skuggor sträckte ut sig till långa, magra jättar, och så, bäst det var, så fetmade de till och frodades och blefvo som små mulliga skånska töser.

Det var Figges liknelse, — Figge var skåning.

Och så svepte skuggan kvickt omkring dem, gömde sig bakom deras ryggar och gaf sig till att växa på det hållet. Så gick det för hvar lykta, de passerade.

Figge var i sitt esse. Han hade fått en toddy på Novilla, och det var sådan stämning här ute med mörkret och tystnaden rundt omkring och Ladugårdslandets gasrader långt borta, speglande sig i vattnet på isen.

Skeppsholmen låg mörk framför dem med en röd, sömnig lykta vid brons slut och ett par fönster upplysta i 'långa raden'. Stadens gas sken öfver, så att träden tecknade sitt mörka grenverk mot det matt rödbleka ljuset.

»Det är stiligt,» sa Figge. »Men det duger inte att måla. Hvad sa du, skriftställare? — Vi ska in på 'grand' och ha en smörgås och litet mat, hva? Man måste ha roligt, mens man är ung.»

Och han började sjunga. Han sjöng i allmänhet taget jämt.

»Du skränar som du vore litet knöl,» sa hans tystlåtne kamrat.

»Knöl? I så fall är jag åtminstone en utmärkt sådan,» menade Figge.

De språkade egentligen om ingenting, hit och dit, witzar och snärtar, ett fåneri om allt och intet. De gingo i halkan på Skeppsholmen, der det också var mörkt och tyst. Figge balanserade på kajens yttersta rand.

»Jag drar inte upp dig,» sade Sten.

»Det blefve alltid en målare mindre,» menade Figge. »Das Leben ist ein Traum.»

När de kommo fram till Grand hotel, var det absolut nödvändigt att vika in der för att stilla Figges hunger. »Alltid matfrisk, det är det roligaste jag har att vara hungrig. Jag är för resten född hungrig.»

Figge tyckte det var stiligare än någonsin, när de kommo ut igen. Skeppsbron med sina fartyg, Kungsträdgårdens frostiga träd, den bumlande strömmen, de tindrande lyktorna.

Ingen brådska att gå hem. Hvad skulle de hemma att göra? Sofva har man tid till, när man blir gammal — och när man är död och flyttar ut till landet. Nu skall man vara lifvad!

Hvarpå Figge gaf sig till att hjula midt för Karl den tolfte, som stod der uppe och pekade. Det var Figges specialitet att hjula i torget. Så tog han af sig hatten och bad en kvinsperson, som slank förbi, om ursäkt.

»Ser du, här satt jag första natten, jag var i Stockholm. Kom hit sent på kvällen, förstår du . . . från Skanör. Jag var omöjlig i Skanör. Jag har visst alltid varit omöjlig. De ville inte

släppa in mig på något hotell. Jag gick och såg på stan, och så satt jag och dividerade just på den der bänken — bredvid en annan buse. Det var en snobbig soluppgång — fram på hösten. — Hör du, om vi skulle gå och hemsöka Apemann?»

»Klockan är ett.»

»Det är ju så godt som ingenting. Tror du han blir arg? Ska vi slå vad, om han blir arg eller inte?»

Han drog Sten med sig uppåt Hamngatsbacken. »Tror du han blir förvånad? Jag ska be honom om en tändsticka, det måtte väl vara ärende nog.»

»Skall vi slå vad att du får af Jönköpings?» föreslog Sten.

»Topp, jag säger vi får af Guillemots.»

Porten stod öppen, en ruskig inkörsport. Der hängde en lykta med inskriften »M. G.» och dansmusik hördes lång väg upp ifrån en våning, der fönsterna voro upplysta.

Då de kommit upp för tre trånga trappor, började Figge hamra på en dörr med sin käpp. Det var hans vanliga signal.

Han som kom och öppnade, tycktes ej mycket förvånad öfver att få besök så dags.

Och Figge var stolt öfver sin goda idé, då han en stund senare satt i Svante Ulfs soffa med ett likörglas framför sig. Värden var i nattrock,

men med hvit halsduk, nyss hemkommen från en supé.

Figge mådde bra här i soffhörnet. Han var smal och gänglig, hade pigga målareögon, små lättsinniga mustascher, den ena pekande uppåt och den andra nedåt. Händer, litet illafarna af såpan som han tvättade penslarna i.

»Gamle Apemann,» sade han med cigaretten i munnen, »du har trefligt du. Det bör man inte ha. Man blir bara dåsig och slapp, säg? Det är som när man är inackorderad i familj — det skall man inte vara — och äter mycke mat. Då blir man dum och får inga idéer. Nej, man ska vara utan pengar och vigga sin middagskrischa. Det är lifvet, då känner man att man är konstnär. — Hör du, Apemann, vill du jag skall måla nymfer och småttingar här uppåt väggarna åt dig?»

»Ja vars, bara du gör det färdigt också.»

»Färdigt! När blir en målning färdig? Färdiga taflor, det är det värsta som fins. Nej, man skall vara målarfrisk, så här!» Han målade i luften, kvicka, duktiga drag. »Göra färdigt! Man är väl ingen dräng heller!»

Han fortsatte sin tankegång:

»Och du sköter dig, du. Blir väl professor med tiden, — skål.»

Svante blef ond. Han kände Figges sätt, och frågade, om han inte unnade honom att bli konstnär. »Akta dig du, du kan bli professor sjelf.»

»Ja, kanske på samma gång som Sten blir president i svenska akademien.»

Sten dängde sitt glas i golfvet.

»Sånt der tål jag inte. Det är att håna mig,» skrek han. Och så tog han på sig rock och hatt.

De andra hade något skämt till hands att slå bort det sagda med. »När man är målare, har man rätt att vara galen,» resonnerade Figge, fortfarande i soffhörnet. »Alla målare ä vridna. Det är terpentinen, som slår åt hufvudet. Ja, då gick vi då. 'Gomårn' —» han härmade Boklund.

»Adjö med er, prissar. Tack för visiten,» ropade Svante efter dem.

I de kolmörka trapporna kommo de in i en svärm högröstade ungherrar och fnissande flickor, som strömmade ut genom en dörr. Cigarrerna lyste, knuffar bestodos öfver lag och kvickheter haglade. Figge var genast inne i situationen, och när han, klämd och svettig och med hatten tillbucklad, kom efter Sten nere på gatan, såg han ut som lefnadsglädjen personifierad.

»Ja, hvad ska man göra? Lifvet är en strid. Och blir man inte målare, så har man åtminstone haft lifvadt.»

De skildes i ett hörn. »Nu glömde jag, att fråga om tändstickorna. God natt på dig, skriftställare!»

2.

Figge hette alls inte Figge utan Lars Erik Molin, men det föll ingen in att kalla honom för annat än Figge, och det var han längesedan van vid.

Svante Ulf fick inte kallas Apemann af andra än af Figge, som uppfunnit det namnet utan någon känd anledning. Han var en fattig bondpojke, som gått vall med getter borta i Småland, men hade mycket tidigt fått gynnare och uppfostran och blifvit skickad till målareakademien i Stockholm.

Figge hade kommit dit utan all påstötning. Hans mor måste låta honom resa, derför att han aldrig gjorde annat än ritade gubbar och slaskade med vattenfärger. En slägting skaffade honom plats på centraltryckeriet, och man väntade att pojken skulle arta sig och göra sin mor heder.

Men nog dröjde det, innan Figge kom så långt . . .

Första morgonen han var i Stockholm — det var då, som han sett på staden under natten — kom han tidigt upp till direktören för målareakademien.

Denne satt vid skrifbordet i sitt lilla arbetsrum med taflor, studier och gamla vapen omkring sig.

»Hvad *heter* herrn?» frågade han utan att se upp från sina papper.

»Åh, jag heter bara Molin,» svarade Figge blygsamt. Han kände sig så oändligt liten.

»Hvad är herrns far?» — En hastig blick på Figge, som stod ganska nära dörren.

»Han var doktor — men han är död. Han dog en gång i Göteborg — som hastigast.»

»Hä?» — Professorn tittade öfver glasögonen på Figge.

»Jo han var på resa — så der händelsevis,» fann denne sig skyldig att förklara.

»Och nu vill herrn in på akademien? Jo, det är något det! Har herrn något med sig? Historiemålningar hva falls?»

Figge drog fram några ritningar.

Professorn snusade, tog sig om glasögonen, i mustascherna, i pipskägget, i halsduken, i klockkedjan.

Till slut höll han fram en af Figges skizzer på rak arm och sade:

»Det lutar . . .»

Figge hade hört, att professorn inte tålde motsägelser. Derför instämde han genast:

»Ja, det förstås.»

»Hvad sa herrn?» skrek professorn.

»Jo, nog lutar det litet» — sa Figge och tillade urskuldande: »men det är ju så litet.»

»Litet? Jo i hel —, det lutar mycket .... åt figurmålning.»

Så kom ett par interiörer från Börringe fram.

»Präktigt ....,» sa professorn med handen om pipskägget och hållande fram målningen med andra handen, som darrade litet.

Figge sträckte på sig och växte ett par tum. Då slängde professorn undan hans försök och fullbordade sin mening:

»Präktigt rum, — men förbannadt illa tecknadt. Det fins något som heter perspektiv, ser herrn ... jo jo ... perspektiv, ja!»

Så såg han igen på Figge. »Man kan inte teckna, — inte alls . . . nej! Men herrn har färg *upp i snaggen*.»

Figge rodnade. Han trodde, att han hade färg i ansigtet. Professorn fick fatt i en skrifpenna och lutade sig ned öfver sina pappershögar.

»Kom igen den femtonde.»

Figge bugade sig och började att skrapa ihop sina medförda konstverk.

»Hvad ska han göra med dem?» röt professorn.

»Jag trodde . . .»

»Trodde, ja! — Det skall visas — visas ja . . . förstår herrn, hvasa? Det är ju en akademi, det här, vet jag. Adjö!» —

Då Figge gått, skrattade professorn och talade om för henne, som stack in ett svartögdt hufvud genom dörren, hvem som varit inne. »Det var en skåning. Kolorist ja! Röda mustascher. Jag sa att han hade färg upp i snaggen, sa jag, och der stod den dj—n och gapade, — får gapa till domedag — —»

Den femtonde kom Figge in på akademien. Direktören sade honom några vänliga ord och bad honom gå till sekreteraren för att skrifvas in i matrikeln.

Figge gick snedt öfver gården, kom in i ett rum, der en fyrkantig gammal herre med en svart sammetsbarett på hufvudet satt vid ett bord.

»Namnet?» sade den bredaxlade gubben utan att vända sig om och slog upp matrikeln.

»Molin,» sa Figge.

»Född 1855 — tredje december — i Skanör?»

»Jaha.»

»Fadern läkare? — Gått i skola? — Marsch!»

»Hvad befalls?» frågade Figge.

»Helt om!» röt gubben.

Figge lydde, han gjorde ett dundrande militäriskt helt om, så att porslinerna uppe på ek-

skåpen hoppade högt i vädret, och marscherade ut.

Han började teckna på akademien, men på centraltryckeriet slutade han snart. Hålla på med etiketter till cigarrlådor och vinbuteljer, eller kopiera odrägliga bataljscener med Karl den tolfte och ryssar som skulle tjena till att väcka folkskoleungdomens konstnärsanlag, det var ej för honom. Han blef borta en dag, och så kom han ej mera dit. »Trodde jag inte, att karln var galen!» sade föreståndaren, då han hörde, att Molin börjat på konstakademien. Dermed var Figges litografiska bana slut.

Men ett nytt lif började för honom.

Figge gick på gatorna, klädd i svart mössa. Figge ritade antik på förmiddagarna i rök och dam, grälade med städerskorna och diskuterade konstfilosofi med kamraterne. Med långa pipor i munnen sutto de i ring kring den svarta kakelugnen, sedan professorn hade gått.

Figge studerade på museet, läste anatomi och gick på lektioner ibland — men han skämdes att springa der allt för ofta. Figge ritade perspektiv, — till husbehof — och på examen besvarade han frågan, hvilka punkter på en cirkelperiferi voro vigtigast, med den upplysningen att »centrum är en ovanligt vigtig punkt». Figge var med om alla pojkupptåg, trängdes för lifvet i *»gåsburen»*, sjöng Faust under kvar-

terna, målade taflor hemma hos sig, var konstnär och erkände inga svårigheter.

När man talade om »Figges tafla», menade man ett vårmotiv från Hagaparken. Dit hade han ställt Johannes klockstapel såsom staffage. Konstverket fann ändå ingen köpare. Då målade han om det till höst och kallade det »landskap i Småland», och då inte heller detta lyckades, gjorde han det till vinter med snö på marken och aflöfvade träd kring den gamla stapeln, som var sig lik i alla årstider.

Till slut skrapade han ut alltihop.

Han kom upp i modellskolan, växte till i visdom, lärde sig inse, att han ingenting kunde, var ej fullt så djerf som förr och målade inga flera landskap ifrån Småland.

Ett par vintrar gingo och ett par somrar. Så friskt och härligt, då man for bort från Stockholm, från atelierer med mörker och kolos ut på landet. Hvilket friskt sommarlif ute i naturen! Figge låg framstupa så lång han var, målade små studier i skrinlocket, gnolade skånska folkvisor och slog takten med fötterna. Figge målade simmande ankor men blef ond, när de ej ville hålla sig stilla. Figge målade ner sig både fram och bak och fick heta »såskopp». Det var lika ärofullt som att bli kallad för kolorist. Figge hade dagar, då han alls inte målade utan bara slog dank, underhöll kamraterna, som suto flitiga vid sina stafflier, låg på ryggen i gräset

med händerna under hufvudet och tittade genom löfverket upp i himmelen eller stod och hängde vid ankdammen, tittade i timtal på de saftiga färgerna nere i vattnet och på gräset och växterna rundt omkring.

Till dess han med ens fick ett anfall af hejdlös arbetslust och smälde upp en skizz. Det blef friskt och lifligt och starkt i färgen — natur var det inte alltid och ett hastverk blef det jämt.

Det var en rolig tid.

Morgnarna i herrarnas rum, der man inte kunde vända sig utan att bli påstruken med färg eller slå omkull någon butelj, som tjenade till ljusstake, aftnarnas båtfärder eller promenader, turkiska musiken, dans och lekar, improviserade fester, karnevaler och Bacchuståg med oxar, fauner och maskulina nymfer, ett ungdomslif med sommarsol och ungdomslynne, dagar, som man genomlefver endast en gång.

Figge var ett stort barn, flygtig, ombytlig, oberäknelig, ej allt för flitig. »Man är väl ingen dräng heller!» Han tyckte om skämt och galenskaper. Och ibland blef han förälskad men aldrig för längre tid än åtta dagar. Sedan nekade han till alltsamman och förklarade, att han aldrig i lifvet skulle göra så mera.

3.

Nu hade fyra år gått under tyst arbete, roliga upptåg, friskt kamratlif.

Så blef det vår.

Det var på konstnärsmaskeraden på Fenix.

Musiken hördes dämpad in i smårummen, der soffor och länstolar stodo tomma. Framför en solfjäder, bevakad af ett riddarsvärd, stod med händerna på ryggen en svartmålad turco, gnolande på skånska:

»Nu ä de marknad,
nu ska vi roa oss,
nu ska vi dricka
flickornas skål . . . .»

»Hur är det med Figge?» sade en dogg i gul frack och pinçe-nez.

En röd Mefisto, som strök frodig förbi, svarade:

»Jo, han har redan deklamerat.»

Dansen slutade i samma stund, rummen fyldes af groteska figurer, grinande masker, ett virrvarr af strålande drägter, siden, spetsar, smycken, uppslagna solfjädrar . . .

Ute i salen sjöng en qvartett »Aldrig en Iris —».

Sorl och skratt, ljus och blomdoft.

Turcon gick mest för sig sjelf. Han var målad svart i ansigtet, med en tom fältflaska dinglande upp- och nedvänd på ryggen, i skor, som han strukit med hvit oljefärg och som luktade terpentin långa vägar.

Det ena paret efter det andra passerade förbi honom. Skäggiga zigenare, clowner med svarta grodor på ryggen, strålande sydländskor, blonda sköldmör, nätta fjärilar med lätta vingar, brunstekta bajaderer, fåglar med alnslånga näbbar, narrar, zulukaffrer, sjömän, bönder, bellmansfigurer . . .

I en dörr tvärstannade han.

En ung flicka lutade sig i en länstol. Hon var höljd i hvita, stjernströdda draperier. Hon hade lossat sin mask för att dricka ett glas lemonad, som en sidenklädd hofman från Molières tid serverade henne. Hon höjde blicken såg på turcon en sekund och höll fram någonting emot honom. Och hennes blickar ville riktigt borra sig in i hans. Han skyndade fram, men tvärstannade skamflat, då han såg hvad det var hon höll i handen.

Det var en liten magnet.

Oh, hur hon skrattade!

Turcon skämdes men skrattade med för sällskaps skull.

»Nästa dans?» sade han för att säga något.

»Omöjligt! Alla danser upptagna . . . utom damernas vals. Jag skrifver upp dig till den. Hvad heter du?»

»Figge,» svarade han.

»Jag är lyckans fé,» sade hon, slog honom lätt på axeln med sitt trollspö och skyndade bort vid sin riddares arm.

»Men, Dina . . .» hviskade denne.

»Du har ju fått två danser, Svante, är du då inte nöjd?» frågade lyckogudinnan och fick till svar:

»Det vet du nog, att jag aldrig blir . . .»

»Såg du?» hviskade Figge till doggen, som jämte andra kommit efter honom in i kabinettet.

Och nu följde ett loftal öfver hennes skönhet, öfver den fina teckningen i hennes figur, öfver färgen på hennes hals, »så djup och så mättad — och så *sann* — indiskt gult och mörk kadmium och litet bleu celeste . . .»

»Och sån elegant penselföring,» tillade Mefisto.

»Talar ni om konst, hvad falls?» röt en grälsjuk sjögast och vek upp sina ärmar, färdig att boxas.

»Ja visst, de tala om gudinnor,» upplyste en annan.

»Gudinnor!» sa Figge. »Jag ger dem så många som flyger och far! Är det för vår tid det? Jag skall måla bönder jag och feta bondpigor i träskor . . .»

»Du är en lättsinnig menniska, Figge!»

»Ja, det är stiligt,» fortfor Figge. »Är det inte? Som hon satt der i hörnet — en calla bakom henne — så här, rätt upp — och stora röda blad och palmer och blommor — och allt samman i spegeln bakom. Hvarför sjunger de inte der inne? Sjung om glädje och lycka, om kärlek, — sjung om *min* kärlek.»

Han hade stödt hufvudet mot spegeln bakom soffan och såg upp mot ljusen i kronan, i det han med handen gjorde breda penseldrag i luften. »Den som finge måla sådant!»

»Seså, nu är han sentimental — snart blir han arg,» hviskade doggen.

»Hon dansar stiligt,» upplyste en.

»Så skall det vara,» drömde Figge stirrande mot ljusen. »Dans och bara dans — och musik, lifvad musik, glad . . . och så hade hon små gropar i kinderna . . . Var inte dansen slut? Den nästa är min.»

Han rusade fram till salongens dörr. Så kom han långsamt igen med dyster uppsyn.

»De applådera, ropa på mera — de åsnorna!»

Det blef allt varmare i rummen, dansen allt ystrare. En och annan befriade sig från sin mask. Bekanta drag logo från förut oigenkänneliga skepnader, och gamla vänner, som man nyss språkat med, visade, då fodralet föll, fram ansigten, dem man aldrig i lifvet hade sett.

Grupper bildade sig i smårummen kring divaner, bladväxter och speglar. Sjömän och sotare talade med franska marketenterskor och norska jäntor, uppsluppna pajassor, skämtade med sländor och fjärilar.

Figge hade fått fatt i lyckogudinnans trollspö. Hon skrattade och ville ha igen det, ty utan det var hennes makt ingen, och hon fick det också, ty allt böjde sig för hennes makt, och alla drogos till henne genom magneten, som hon bar vid ett perlband om halsen.

Då hon, när nästa dans spelades upp, togs ifrån sin turco, rusade denne hufvudstupa ut i förstugan, snafvade och åkte med full maskin utför trappan, kom alldeles hufvudyr in i toalettrummet och började af alla krafter gno sig i ansigtet med tvål och vatten och handdukar och allt, han fick tag uti. Men maskören hade målat honom, och färgen satt fast. Han blef otålig, smorde på mastix, ryckte skägget af sig, gnuggade sig så, att han fick skråmor i ansigtet och blef svart-, hvit- och rödrandig som tyska flaggan.

Det kunde inte hjelpas, han måste upp igen; hade inte tid att arbeta längre — var väl ingen dräng heller!

Under supéen kretsade han liksom många omkring henne, serverade, slog öfver henne ett glas vin och bad en annan ung dam om förlåtelse.

Svante Ulf presiderade vid det bord, der hon satt. Man skämtade och glädjen blef allt mera högljudd.

»Ni bor ju i samma hus som Svante?» frågade hon Figge, när hon skulle gå. »Kom då in till honom i morgon. Jag kommer dit för att se på hans skizz. — Jag har till hälften lofvat att sitta modell för honom, — men jag vet inte . . .»

Ett halft dussin herrar stod kvar på gatan och blickade efter hennes vagnslyktor, som blefvo allt otydligare i dimman. Kusken ropade »se upp» och Figge, som inte hade lust att låta köra öfver sig, då hon inte var med, beslöt att glömma henne och gå upp igen i våningen.

»Skål, Mancke! Du talar som en häst!» hördes från de inre rummen. Så klang af glas och Ulfs röst:

»Nu ska vi ha roligt — mina herrar — håll käften; jag begär ordet . . .»

Danssalen var nu tom och mörk. Mefisto spatserade ensam der och sjöng med melankolisk bas:

»Och nu är det jag som bjuder
dig bägaren tömma . . .»

»Jag vill äta mat,» sade Figge plötsligt. Det var som om han vaknat. »Jag har inte fått en bit mat på hela aftonen. Har betalt min biljett, har jag inte? Och inte fått en bit. Bordet gick undan just när jag kom. Oförskämdt, hva?»

Figge var nu i ett annat stadium än nyss, när han kände sig poetisk. Han glömde sin längtan efter mat, gick ut i den mörka salen, fick Mefisto under armen och talade om för honom i förtroende, att när han dansade med *henne* så var det »precis som upp psaltare och harpa». Och så gick han utan någon vidare förklaring.

Han saknade sin fez, ropade efter den och talade om för sig sjelf, att han tänkte sätta sig i en soffa och vänta på, att han skulle hitta den.

Ett och annat ljus brann ännu och lyste svagt öfver tappade dansprogram, vissna blommor och afrifna tyllremsor, som hakat sig fast vid någon stadig bordsfot.

Och då han en stund väsnats om sin bortkomna fez, försvann han spårlöst utan att vidare bry sig om den. I sina röda zuavbyxor, spatserade han utför Drottninggatan raka vägen hem, pratande franska med dem han mötte, kryssade upp för sina trappor, hittade verkligen rätt på sitt nyckelhål, tände ett ostadigt ljus, gick ett par hvarf omkring rummet med staken högt lyftad i ena handen och sina skor i den andra.

»Figge är kär!» sade han slutligen i sin allvarligaste baston. Så ställde han skorna försigtigt ned på bordet och slängde ljuset i en vrå bland gamla dukar och uttjenta färgtuber. Och så slog han ut hela tvättkannan i hörnet. Tänk, om han stält till eldsvåda, jo, det fattades bara det.

4.

icketicketack, mitt hjerta slår,
när flickan fyller sina femton år . . .»

gnolade Figge. Det var medan han klädde på sig morgonen efter maskeraden.

Han hade fått sig ett rum i samma hus, der Ulfs atelier var. Der hade Figge en omgifning, som just passade honom, och bullret och stimmet, som andra klagade öfver, tyckte han var stiligt.

Der fans nämligen litet af hvarje i huset, der var föreningar, verkstäder, tvättinrättning, bönesalar, nykterhetsvärdshus, allting.

I de trånga korridorerna och de branta trapporna var dagen om ett oupphörligt springande; der syntes svettiga, kolossala strykerskor och

skinande feta köksor, kladdiga målargesäller med öfverfulla pytsar, handfasta arbetare och magra, svartklädda spöken med dyster uppsyn. Dit gingo långa rader af folk, mest kvinnor, för att åhöra positivistiska föredrag i salen A och missionsbön i salen B, medan salen C inrymde ett svedenborgianskt sällskap och om kvällarne tjenade till ballokal för föreningen Muntergökarne, som gjorde skäl för sitt namn och der man dansade om nätterna, så att hela huset skakade.

Figge bodde i öfversta våningen i ett litet rum, der allting var snedt, väggar och tak och golf, der alla möblerna sågo ut, som ville de taga i ring och roa sig på egen hand och der det inte var ordning på någonting.

Halffärdiga kolteckningar hängde på väggarna, man stupade omkull öfver studieramar och dukar, bord och stolar voro fullsatta med oljeflaskor, cigarrlådor med färgtuber uti, tomma tändsticksaskar och kringströdda tändstickor. Ur en klädkorg tittade linnekläder, kragar, penslar och färgtrasor fram jämte en gammal hatt och en sidenrock med guldbroderier. Det ena fönstret doldes af en gammal pläd, som skenbart uppbars af en dödskalle med pince-nez — framför det andra stod pristaflan på ett nedmåladt staffli.

Figge höll nemligen på att måla prisämnet för året. Det gjorde Svante också.

Inne hos honom var fint och smakfullt. Han hade inte sina saker huller om buller i en klädkorg. Han hade blommor, byster, en gammal gobelin och en stor imiterad dito, som förestälde ett bacchanttåg, måladt af Figge och upptagande hela väggen. Der funnos vidare gamla stolar med rödt sammet, en modern divan och en gitarr, som alltid låg framme och alltid var i vägen, då någon skulle sätta sig.

Figge och Svante voro fortfarande goda vänner, fast de voro så olika, som två menniskor kunna vara.

Svante var smålänning. Han hade arbetat sig fram, var den mest exemplariska akademielev som funnits på långa tider, outtröttlig och flitig — och alltid färdig med sina arbeten på föreskrifven tid.

De första åren hade hans kamrater inte varit så artiga just, när det gälde att bedöma hans studier. Kamraternas kritik är alltid den värsta. Men han lät sig icke bekomma. Och hur han knogade år efter år, så blef han en af de mera bemärkta eleverna, fick en hundralapp i dricks-pengar på högtidsdagen och fick sälja akvareller på 'nordisk konst'.

Sade någon numera att det han målade inte var bra, så blef han på fullaste allvar stött och kunde då vara vresig och tjurig i månadtal, tråkig för sig sjelf och andra och svår att blidka.

Han talade gerna om hvad den eller den sagt om hans arbeten. »Boklund var litet stram, men det gaf sig, när han fick se mina studier . . .»

I allmänhet var han ändå ganska omtyckt. Han sjöng första bas i kvartetten, han kunde vara rolig och glad, när han ville, och han hade oftast en tia till öfverlopps, när någon af kamraterna behöfde den.

Sjelf stod han sig godt. Han hade fått sina bekantskaper och förstod att odla dem. Han var en högst ovanligt belefvad ung man, när han uppträdde i förnäma hus. Hvarken påflugen eller krypande, men frispråkig och ungdomsdjerf — och höll sig alltid inom behöriga gränser.

I lag med kamraterna hade han mycket radikala åsigter. Det var en tid, då han gerna höll tal om ungdomens rätt och snillets gent emot en dum filisterverld. Det var tal, som alltid slogo an — men sjelf ledsnade han snart på dem.

Det var noga taget Stens inflytande, som dikterat dessa tal. Sten var ofta tredje man uppe på Ulfs atelier.

Han var stockholmare, hade skrifvit en bok och höll på med den andra. En inbunden natur, ytterst svår att komma underfund med. Satt mest och teg eller talade om saker, som andra misstänkte voro honom ganska likgiltiga.

Men ibland stack ungdomssinnet fram och då blef han färdig till hvilka galna tilltag som helst. Han och Figge passade rätt bra i hop.

När Sten var vid sitt uppsluppna lynne, voro de lika lefnadsfriska båda två, och då strövade de långa vägar utåt landet, pratande dumheter men njutande af sin frihet. Dessemellan förde Figge ordet ensam. Sten hade haft framgång. Han var retlig, ärelysten och misstänksam. I att hoppas mycket af framtiden täflade han med Ulf. Och bland kamrater, som kände honom och som han ej behöfde genera sig för, trifdes han godt.

Ulf syntes mycket ute på kaféer och teatrar i sällskap med löjtnanter och grosshandlare. Han hade tre elever, som tecknade gips och målade akvarell på ateliern, och i tidningarna fick han ett par gånger läsa att han var en lofvande ung konstnär, af hvilken fosterlandet kunde vänta ganska mycket.

Af Figge kunde fosterlandet visst inte vänta just någonting. »Jag kan ingenting, duger till ingenting, men det gör ingenting —»

Figge hade många minnen gemensamma med sin vän. Det var Ulf som en gång kommit upp med förslaget att akademien borde ha en fana. Han hade hållit tal om kamratanda och sammanhållning och till slut hade han frågat direktören om hvad han tänkte.

»Ja, det är ju vackert,» sade denne. »Det är det visst det, men jag förstår inte, när ni ska använda den der fanan.»

Det hade Ulf alls inte tänkt på. Men den gången räddades han af Figge, som var till hands

och med en liten bugning svarade: »Jo, vid festliga tillfällen . . . till exempel när vi följer professorerne till grafven . . .»

Svante liksom Sten beundrade Figges otaliga infall och hade ständigt roligt åt honom. Figge gick omkring, gnolade på sina skånska visor, var alltid vid bästa lynne, när han var utan pengar, och blef regelbundet förargad, hvar gång han fick sitt »rek», ty då skulle alla små skulder betalas, och hvad i all verlden skulle han, sen det var undangjordt, göra med resten?

Han låg filosoferande i Apemanns soffa, rökte hans cigarrer, språkade och småsjöng och fann sig hemmastadd i hans trefliga atelier. Svante stod och målade, flitig som alltid, ordentligt och fint. Figge såg på och gaf ibland ett råd, mot hvilket den andre hade många ord att invända, men som han likväl i all tysthet följde till slut. Och då Figge legat sig trött, så fick han ögonen på en dukbit eller ett akvarellblock, och han for upp och satte sig att leka i hop en liten färgrik, lefnadslustig skizz, humoristisk, bizarr men stilfull.

Han målade aftonstämningar som han påstod vara som om Jules Breton hade gjort dem; han målade à la Millet och à la Fortuny. Och för ombytes skull målade han ibland »som en af de gamle mästarne», såg genom handen eller stående på hufvudet på sina experiment och sade: »Hör du, Apemann».

»Hvad vill du?»

Figge ville bara ge luft åt sina känslor. Han sade: »Hvad man är för ett snille, du!» Och en stund efteråt blef han förargad och svor heligt att måla natur och ingenting annat än natur och aldrig apa efter någon.

»Håll ord med det,» sade Ulf.

Nu trodde många, att han i år skulle få medaljen, i synnerhet sedan en af professorerne, som varit uppe och sett på pristaflan, gått ifrån honom med orden: »Jag gratulerar!»

Figge var vresig sedan professorn gått.

»Gratulerar! Är karlen dum? Det är ju bara skräp, det här, ser han inte det?»

Han kom in till Apemann, gick rundt omkring med händerna i kavajfickorna, sparkade på allt, som var i vägen, slog ut en oljeflaska, så att det blef en strålande och glänsande våt sol midt på golfvet, och stack i luften med en värja. Så råkade han att rispa upp en studie med den. »Det är också ett dumt ämne, de ha gifvit oss,» ropade han då och kastade bort värjan.

»Hvad tycker du? Gustaf Adolf var en mycket tarflig kung, var han inte? Inte alls pittoresk, bara kyller och grått — och tjock och fet och religiös, puh! Nej, tacka vet jag Erik den fjortonde, det var en snobbig kung — siden och mårdpelsar, båtfärder i månsken, rödt skägg

som jag — pin vräkigt! — Jag skall måla honom, ska du se, när han . . .»

Så följde stora penseldrag i luften. Figge målade allra bäst i luften. Och det dåliga lynnet var genast borta.

Han trallade på sin visa: »För flickor vill jag varna, ty falsk är hvarje mö», till dess han frågade Ulf om de inte skulle gå ut och äta mat. Alltid hågad för att äta — »man är väl inte skåning för ro skull».

Svante Ulf hade äfven tid till annat än arbete. Hans syntes ständigt ute i damsällskap, var »*du*» med flertalet af akademiens elever, kände alla »matnyttiga» familjer i staden, var oupphörligt bortbjuden, var älskvärd och omtyckt och van att bli föremål för skvaller och små historier.

Det var redan tre år, sedan ryktet först kom ut, att han såg med kärliga ögon på fröken Dina, maskeradens gudinna. De hade varit tillsammans på landet, der hon målade för honom, — men naturligtvis inte för att lära sig den konsten. De trifdes godt i hvarandras sällskap. Han glömde sig timtal kvar vid hennes staffli, talade med sin elev om annat än om hennes konst, och — *det* var det allra mest kompromettерande — bar hennes målarskrin, då de följdes åt. Och fast man ibland långa tider ej hörde af detta skvaller, så dog det likväl aldrig helt och hållet. Sedan Dina blifvit elev vid akademien, syntes hon

ofta i Ulfs sällskap och språkade med honom förtroligt och obesväradt som med en gammal vän.

Han log öfverlägset åt det halfva dussin smågossar som sprang efter Dina, akademiens sol, och ständigt voro i vägen för hvarandra. Han visste att han hade intet att frukta, och att de båda voro oegennyttiga vänner och ingenting annat. Men på maskeraden, då han såg henne vid Figges arm, kände han på en gång en slags harm mot denne — och då hade han likväl särskilda skäl att vara nöjd, ty hon hade ju gifvit honom ett halft löfte att sitta modell som Ebba Brahe, och hon skulle komma upp på hans atelier redan följande dag för att se på taflan.

Den dagen var Figge uppe oförsvarligt tidigt, han som eljest aldrig vaknade förr, än han ätit mat och rökt en cigarr. Han var regelbundet vid dåligt lynne hvar morgon och den, som vågade väcka honom i otid, kunde vara säker på att få innehållet af ett vattenglas efter sig, så snart han vände ryggen till. Det fans många roliga historier om Figges morgonlynne.

Men i dag var han tidigt uppe, gned sig blank i ansigtet för att få bort den sista återstoden af den fördömda svärtan från maskeraden, hvisslade, vred upp båda mustascherna, så att de pekade gladt emot skyn, borstade ursinnigt sitt hår, som ej ville ligga ned, emedan det varit brändt kvällen förut, klädde sig i »familjerock» och

hängde på sig klock-kedjan, som bar en nyckel i stället för klocka. Hvad skulle han med klocka? Den visade alltid mycket för tidigt. Och — »man är väl ingen dräng heller!»

»I dag skall jag inte göra ett dj—a dugg,» lofvade han sig sjelf, der han gick omkring i sitt vingliga och sneda rum.

Tiden blef lång. Han kunde ha låtit bli att stiga upp. Hon låg nog och sof ännu, han kunde ha gjort det samma, om han varit förståndig, men det var just, hvad han inte var.

Han fick fatt i en gratoir och skrapade ut Gustaf Adolfs hufvud från sin pristafla för att ha något att göra. Torkade af den sega färgen med sin näsduk, tittade sedan ut genom fönstret och gjorde den iakttagelsen, att Adolf Fredriks kyrktorn inte stod riktigt sant i färgen. »Det står ju alldeles för hårdt emot luften, vet jag.»

Så drog han sig till minnes, att det förgått en lång tid, sedan han sist lät gumman mor nere i Skanör höra af honom. Och han satte sig att skrifva bref.

Han började med »*Snälla mora!*» satt sedan och bet i pennskaftet, ritade ornament i papperets hörn, — en glad gris, som kom skumpande med ett bref i munnen, kunde omöjligt hitta på något att berätta och inskränkte sig slutligen till att prenta dit orden:

»*Mera nästa gång!*

Din vän

Figge.»

Så vek han ihop brefvet, och så ref han sönder det.

Hvarpå brefskrifningen var undangjord för den dagen.

Slutligen hamnade han hos Ulf, som just stigit upp. Han hjelpte Apemann med hans frukost. »Sillsalat är godt. Tag för dig, gamla Apemann! Du kan väl säga flitig, när *sill sa' lat.*»

Den witzen var så stark, att Svante för att skölja ner den måste på hufvudet ner i vinskåpet för att fånga upp en butelj. »Det ena korkade ofvanpå det andra. Skål, Figge, blif alltid dig lik!»

»Var lugn för det,» sa Figge.

Men Figge hade ändå ingen ro. Han måste gå in till sig sjelf. »Adjö med dig. Jag tittar väl in litet längre fram på dagen.»

Men i stället för att gå in till sig spatserade han upp på öfre vinden. Der klängde han upp för en stege och stack ut hufvudet genom en lucka i plåttaket. Nu såg han torget långt nedanför med smått folk som krälade der nere. Men den han sökte, såg han ej en skymt af.

Fick han inte titta efter, hvem han ville, hvad? Han höjde sig på armarna, han fick upp benen också genom luckan, och nu satt han på taket blickande öfver hundra andra tak, öfver legioner af skorstenar med utsväfvande pipor af alla fasoner. Han nickade åt en sotarpojke, som

sjöng af full hals och hviftade med mössan till den högt uppsatte Figge.

Der kom hon! Han reste sig upp, så att han kom att stå rak lång och smal som en skorstenspipa. Då förlorade han fotfästet, åkte utför det hala taket, hade ändå tid att tänka: »så der ja, alltid en målare mindre». Kom så lyckligen ut på en vindskupa, som stält sig i hans väg, hakade sig fast der och tittade sig försigtigt om. Nej, det var ju inte hon; han hade sett galet.

Han kröp vackert ned genom luckan, gick in till sig och borstade sin familjerock.

Om hon glömt att komma! Om hon var trött och låg hemma och sof!

Med dessa tankar gick Figge ut för att möta henne. Han gick otaliga hvarf fram och åter på torget, han såg upp till taket, der han nyss suttit uppkrupen, och undrade om han stått mycket mörk mot den klara luften.

Tänk, om han ramlat ned och brutit nacken af sig! Buh, då hade han haft det drygt nu.

En evighet förgick. Han såg in genom alla bodfönster, betraktade sin egen bild i glaset, mumlade: »fin karl, pin snobbig», skrufvade upp mustascherna, fann att hans halsduk var ful, att han borde köpa en ny. Han räknade sin kassa, der fanns tre »middagskrischor». Då såg han henne komma borta i hörnet.

Figge in i boden, snafvade öfver tröskeln och flög hufvudstupa rätt på disken.

»En röd halsduk!» skrek han till gossen, som stod der bakom, och med ett enda ryck drog han af sig sin gamla och slängde den bort i ett hörn.

Röda halsdukar lades fram.

»Duger inte! Den skall vara kallare i färgen.»

Gossen plirade på Figge och förstod inte hvad han menade. »Jag skall säga till åt min principal.»

»Gör det,» sade Figge. »Gå efter öfverkyparen, men skynda.»

Öfverkyparen! Pojken stirrade med stora ögon. Figge märkte, att han pratat i vädret, och rättade sig.

»Jag menar — jag menar den, som är styfvast!»

Den, »som var styfvast», kom, Figge fick sin halsduk och rusade ut.

»Den der var visst inte riktigt frisk,» hörde han bakom sig.

Nu hade Dina hunnit passera förbi. »Ja, är jag inte ett nötkreatur?» frågade Figge sig sjelf. »Hvad hade jag inne i den der boden att göra?» Nu hade han förspilt tillfället. Han trafvade hem något slokörad, hoppade öfver en tvättså, som kom buren på en stång, och som bärerskorna förskräckta släppte ned på gatan, så att bottnen sprack, borrade sig sedan genom en hop nykyrkliga män och kvinnor, som fylde

hans gård, och förföljdes upp för trappan af två yrvakna »muntergökar», som ville ha sillfrukost. Så lugnade han sig inne hos sig en stund — nu hade han ingen brådska längre. Och trädde derefter allvarsam och med värdighet in i Ulfs atelier.

Der stod Dina, iklädd Ebba Brahes drägt, som Ulf låtit göra för sin tafla.

»Tack för i går. Var det inte roligt?»

Figge stod bakom Svante och såg på den guldlockiga flickan, som stigit upp på modellbordet med en stor spetskrage om halsen. Han visste inte riktigt, hvad han skulle taga sig till, han pratade om masker och drägter med Dina och hennes kamrat, som tjenstgjorde såsom förkläde, han knäppte på gitarren, talade om moder, om dalkullornas sätt att bära sina ungar på ryggen, om att flickor i Skåne kallades för »däkor». Han bläddrade i ett verk om historiska drägter och fann det underligt, att sjuttonde århundradet kunde vara precis det samma som adertonde seklet. Han talade om att fara ut till Skokloster för att »ta litet färg» till interiören på sin pristafla. Och då Dina yttrade, att ställets egare kanhända ej ville ha några objudna gäster i sina rum, sa Figge: »Åh, jag skall torka mig om fötterna,» och så skrapade han på golfvet med sina sulor.

Flickorna skrattade. Figge blef allt mera lifvad och allt mera oberäknelig, sade de mest

omöjliga kvickheter, sjöng skånska visor och bellmanssånger till gitarren.

Ulf började teckna in figuren på sin tafla med ett par streck. Bjöd sedan på vin och lät gästerna se på allt, hvad han hade i atelieren, konstsaker, teckningar, planschverk och gamla studier. Der kom fram ett landskap i mulen stämning, på hvars himmel Figge målat en lucka, genom hvilken en ljus vårhimmel syntes, och en aftonstämning med långa raka moln. På dem hade Figge satt ett långt jernvägståg, som blef allt mindre och mindre och småningom öfvergick till råttor som höllo hvarann i svansarna.

Damerna skrattade åt allt och hade hjertans roligt. Ulf skrattade med. Så upplagd hade han aldrig sett Figge.

Då herrarna blifvit ensamma, talade Figge om Dina och Ulf om sin tafla.

5.

Kanske var det brådskan och oron för prisämnet, som gjorde Ulf retlig, nervös och tystare än förr.

Figge deremot spatserade på gatorna med uppåtpekande mustascher, fin och elegant, »gentil karl, som hade snobbnat till på vårsidan». Hans vägar förde honom numera till trakter af staden, der man förut ej plägat se honom, och mycket ofta råkade han vid dessa irrfärder händelsevis fröken Dina. Då bar det af utåt Skeppsholmen eller långt bort åt Djurgården. Det var vår, vägarna voro torra, och litet grönt började skymta fram bland allt grått och brunt från fjolåret. Figge var angenäm, talade i ämnen som intresserade henne, om böcker, som han aldrig läst, och ställen, der

han inte varit, men allra mest om konst, skizzer och motiv.

Men att måla tycktes han totalt ha ledsnat på.

»Taflor, det är det tråkigaste som fins. Är det inte? De ä bra dumma, de som köpa taflor — men de som inte köpa ä ändå dummare förstås. Nej, vet ni hvad, jag tänker bli bagare, det är ett nyttigt yrke — och så pittoreskt se'n! Tänk er de hvita figurerna om natten — och stora ugnar, som det lyser ur. Och det är ett yrke som man lefver på. Tänk så mycket bröd! Min hustru skall kunna baka skånska limpor, — men det är väl ingen, som vill ha mig, — hva?» Det sista sagdt med en sidoblick på Dina.

Så satte de sig ned i gräset, han ryckte af sig en manchett, som han kastade på marken för att jämföra den hvita färgen med det omgifvande landskapet, och han småsjöng sina visor på skånskt mål, melankoliska och på samma gång roliga visor, trohjertade och enkla.

De två möttes allt oftare, och från att stanna och spela öfverraskade — »Se, herr Molin, är ni ute; jag trodde, ni målade på er tafla . . .» »Nej, jag var inte hågad i dag, det var så vackert väder —» så bestämde de, när de skildes, tiden för nästa promenad, och de fortsatte då, der samtalet afstannat sist.

Bäst det var, dök Ulf helt oväntadt fram, hälsade lugn som alltid och utan att visa någon

öfverraskning, — »är ni ute och går?» — — och följde sedan naturligtvis med dem. Figge pratade som vanligt. Dina var skämtsam, talade med Svante om Figges egenskaper, liksom hon plägade tala med denne om Svantes, alltid utan att vredgas öfver hans efterhängsenhet.

Snart sagdt, hvar enda gång de voro ute, kom Ulf vädrande. Han dök upp bakom buskar, kom fram om hörn, ur portar, var närvarande allestädes, dit slumpen förde Dina och Figge. Denne märkte, hur Apemann blef allt tystare och mera tvär, der han kom spårande.

Då de råkades, hade de alltid Dina emellan sig. Dessemellan målade de hvar på sitt håll.

Men Figges arbete bestod numera till största delen uti att han satt med cigarr i munnen och paletten i hand framför sin tafla.

Det dugde inte alls på det sättet, han fick en ny idé och började att ändra om hela kom positionen. Men han kunde inte arbeta som förr och han tänkte på allt annat, utom på färger och palett. Han kände också, att det kommit något mellan honom och Ulf och han blef vid dåligt lynne, när han tänkte på, att *han* kanhända varit orsak till den kallsinnighet, Ulf visade allt tydligare för hvarje dag. De båda, som hade så mycket gemensamt, skulle de nu gå och se snedt på hvarandra utan orsak, utan minsta skäl. Figge ämnade alls icke gå honom i vägen, han ville foga sig efter gamle Apemann

i allt hvad denne kunde begära, — utom naturligtvis i att bryta bekantskapen med Dina, ty att göra det skulle ju vara en dumhet och ingenting annat. Skulle han inte ens få tala med henne för Ulfs skull? Aldrig hade denne förr plägat se dyster ut, då hon sällskapade med andra. »Följ med henne du, så slipper jag,» hade han mera än en gång yttrat.

Men ibland kom det öfver Figge en känsla af, att han i sjelfva verket kände sin vän bra litet, och numera skämdes han nästan att kalla honom för Apemann.

Det knackade på Figges dörr. Han stod framför sitt staffli. Svante kom in.

»Vet du hvad?» ropade Figge genast emot honom.

»Nej,» sade den andre.

»Jo, jag skall börja måla akvarell — för det här, det går inte.»

Hvarpå han med en förtviflans rörelse kastade penslarna i ett hörn och slängde paletten långt fram på golfvet, så att oljan från »såskopparna» stänkte omkring.

Ulf drog ej en gång på munnen. Och Figge satt och stirrade på sin ofärdiga tafla, satt med rakt utsträckta ben och armarna i sidorna.

Svante hade kommit för att få låna en tub kremserhvitt. Det var söndag, han kunde inte komma åt att få köpa någon. Medan Figge gräfde efter färgen i klädkorgen bland löskragar,

fäktmasker, kläder och skizzer, kom Ulf närmare och kunde inte undvika att se på taflan, som stod framme och obetäckt.

»Det blåa draperiet bakom Ebbas hufvud gör godt, hvad?» ropade Figges röst ur klädkorgen.

Ulf medgaf detta. Så fick han tuben och ämnade gå utan att, som han förr alltid plägat, slå sig ned i den sneda soffan för att språka bort en stund.

»Hör du, Ape . . .» ropade Figge och kom efter honom. Ulf stannade, »Ar du förargad på mig?» frågade Figge.

»Det vet jag inte af,» svarade Svante så likgiltigt han kunde, men utan att vända sig om.

»I fall du vore det,» sade Figge litet tveksam, »så skall jag säga dig, att du alls inte har något skäl till'et.» Ulf vred dörrlåset fram och tillbaka. — »Det var ett besynnerligt infall! — Har jag sagt ett ord, som kommer dig att tro något sådant?» frågade han efter en stund.

»Ne—ej,» medgaf Figge. »Det är just det dumma, att du inte sagt ett ord. Ser du, jag tycker, att vi . . . två gamla prissar, som vi . . . Inte borde vi låta något komma emellan oss inte.»

Ulf sade ett ord om, att han af naturen *var* misstänksam och att han inte kunde hjelpa det.

Nej, han skulle in och måla. Han hade brådt.

»Adjö med dig!»

Han vände sig om och tog Figge i hand.

»Tro inte det,» sade han.

Der stod Figge kvar, ond på sig sjelf, för att han ej talat ut. Han hade ämnat säga sin gamle Apemann hur liten grund denne hade för sina misstankar, hur hjertligt Figge önskade honom lycka och framgång i allt, ja, i *allt*, att han vore i stånd att offra hvad som helst för honom, Dinas vänskap, priset, som han var säker om, medaljen . . . .

Kanske ändå inte medaljen. På den berodde flera år af hans lif, med den följde stipendier resor, studier i utlandet.

Det var kvaft der inne. Han kunde inte måla, han måste ut och gå. Hvad brydde han sig om Dina, hon var en vacker flicka, men om det förargade Apemann . . . Han skulle undvika henne, åtminstone då Svante såg dem. Och för öfrigt så varade det ju aldrig mera än åtta dagar.

Af gammal vana hade Figge, medan han resonnerade så, slagit in på den vanliga gatan, som förde till hennes port. Han hade talat en gång om den osynliga orsaken till att han blifvit artist, och hon hade frågat, hvilken den osynliga orsaken var till att han gick så mycket och promenerade på gatorna. »Den orsaken är just inte osynlig,» hade han då sagt. Det gick han och log åt nu och hvisslade och kände sig nöjd

och belåten, — i synnerhet, då hon kom ut ur sin port, strålande och glad.

»Så roligt, att ni kom. Nu ska vi gå ut och ha roligt, gräsligt roligt, icke sant?»

Figge försökte att vara allvarsam, talade om taflor och resor. Han skulla fara till Paris, så fort han fick pengar. Dina såg, hur rak och ordentlig han gick med händerna på ryggen och blicken riktad rätt framåt. Hon ledde som vanligt samtalet öfver till honom sjelf och hans egenskaper, och hvar gång han sökte slingra sig undan, blef han omotståndligt drifven tillbaka till det, hon ville tala om. Hon retade honom, hon pratade i ömtåliga ämnen med sådan lätthet, som vore frågan om det enklaste i verlden, hon talade om sin barndom, berättade om hur förståndig och allvarsam hon varit, när hon var fjorton, femton år. Och Figge afbröt henne med orden: »Ja, för så länge sen!»

Båda skrattade. Figges alla goda föresatser flögo med ens sin kos, och han blef den gamle, den roliga, den riktiga Figge igen, som oberäknelig hoppade från det ena ämnet till det andra. De skämtade som två barn och hade hjertans roligt, och då han lemnade henne vid hennes port, var han gladare, än han varit på långa tider. Han gick gatan fram, gnolande:

»För Karna ho ä mi
för si ja tycker om'na, . . .»

Han träffade ett par kamrater, for med dem ut till Djurgården, åt sexa och drack punsch, slog kullerbyttor i käggelbanan, var uppsluppen som förr i tiden, då de voro ute på landskapsskolan, sjöng gluntar och försäkrade högtidligen, att så hade han intet skrattat, »nej, inte sen hans pappa dog».

»Ja, blir man inte målare, så har man åtminstone haft roligt, det har jag sagt förr.»

Den aftonen hade han inte träffat på Ulf, fastän han anat dennes närvaro bakom hvarje hörn, hvart träd, och han hade ej heller sett honom komma och utan att nalkas dem vända om helt tyst, något som händt ett par gånger.

Nej, Ulf hade ej tid att promenera den kvällen. Han hade stannat framför sin pristafla. Den var nu noga studerad och samvetsgrant utförd alltigenom. Men nu, då han sett Figges slarfviga utkast, fann han den vara en teaterscen med nutidsmenniskor, klädda i teaterkostymer, som alls ej passade dem. Han hade uttryck i sin komposition och tanke, han hade siden, pelsverk och lutan och gyllenläder och en gammal golfmatta, men det var ändå inte så, han ville ha det. Det förtröt honom, att Figge hade fått en så stilfull fast enkel prägel öfver sin »Gustaf Adolf och Ebba Brahe». Hans egen färg var svag och entonig. Det var en god tanke hos Figge med det djupblå draperiet, som gjorde en glänsande effekt bland alla de varma färgerna och som mäk-

tigt framhöll Ebbas ljuslockiga hufvud. Den färgen skulle han för öfrigt nog sjelf funnit, äfven om han aldrig sett Figges tafla.

Han måste se, hur det skulle taga sig ut på hans duk. Han satte dit ett par blåa klickar. De gjorde godt, mycket godt, de friskade upp det hela. Det var omöjligt, alldeles omöjligt, att ha en annan färg der än blått, det kunde ju en blind se. Att sätta dit en röd gyllenläders-vägg, som han haft förut, vore att förstöra hela taflan. Han hade inte heller varit nöjd med sin färg någonsin.

Han sökte rätt på ett par alnar blått siden, hängde upp dem på skärmen och började att efter dem måla dit ett draperi.

Det var Figges idé, det var sant. Men var han skyldig Figge något? De kunde just anse sig kvitt. Figge hade stulit Dinas vänskap från honom. Dina hade på sista tiden blifvit kokett, hon retade honom, det hade hon förr aldrig vågat, hon sände honom på ärenden, liksom hon plägade skicka sina uppvaktande antikelever, hon skrattade grymt åt hans trumpna likbjudarmin och talade ej så hänsynsfullt som förr, då hon liksom alla andra flickor hade så storartade föreställningar om honom.

Inte för att han var så oskiljaktigt fästad vid henne, nej bevars, men han var ovan att möta hinder, att bli undanskymd, var inte van att vara femte hjulet under en vagn, som rymde

två. Inte rörde det honom, hvem Dina uppmuntrade, han var icke förlofvad med henne, men hon borde i alla fall akta sig för att bryta en så pröfvad vänskap som hans. För öfrigt lekte hon endast med Figge, såg han inte det? Hon lekte ju med alla, det hade hon ständigt gjort, hon viste att förvrida hufvudet på hvem som kom i närheten af hennes strålande ögon. Ty vacker var hon, vackrare nu än någonsin. »Alla flickor sötna till på vårsidan,» plägade Figge säga. Men inte behöfde han gå och bli kär i henne för det. En kär konstnär är väl det onyttigaste djur i skapelsen. Gör ingen nytta, slösar bort sin dag, sina år — ty det kan räcka länge, det ha vi sett, — blir tråkig och omöjlig för verlden, går som en fångvaktare och bevakar sitt föremål, försummar sina arbeten. Och hon, kunde hon ha någon tillfredsställelse af att veta, att hennes koketteri var orsaken till hans overksamhet? Det var Svantes pligt att säga det åt henne.

Och det gjorde han också första gången de råkades. Då talade han ut allt, hvad han hade på hjertat, blef ifrig och sade kanske för mycket.

Man började dra öronen åt sig, man talade verkligen i föga passande ordalag om fröken Dina. Hon hade också varit bra oförsigtig, det kunde hon inte neka till. Hon ställde sig som en skottafla för hela verlden. Hon var firad och bortskämd och hade större rättigheter än andra,

det var sant, men hon missbrukade detta företräde, då hon lät hvar pojkvalp tro, att hon särskildt utmärkte honom. Hon plägade aldrig dölja, hur bra hon tyckte om än den ena och än den andra. Nå ja, det gjorde ju i sjelfva verket ingenting. Han förstod, att hon inte alltid menade precis, hvad hon sade, men i alla fall insåg hon väl, att det var föga roligt att höra sådant. Allt det der sade han till henne i egenskap af en gammal vän, och just för att han skattade henne så högt vågade han säga det. Hon skulle säkert inse det verkliga skälet, som satt hans tunga i gång.

Han hade talat sig varm. Dina såg med vidöppna ögon på honom, och kanske insåg hon det verkliga skälet. Då han slutat satt hon och ritade med sin parasollkäpp i sanden utan att synas hågad att säga något, och han började efter en stund att tala om sin pristafla för att ej vara tyst.

6.

Efter den förskräckligt roliga kväll, då Figge skrattat så, som han ej gjort »sedan hans far dog», blef han allt mera orolig och nervös. Han målade, skrapade och förstörde, hvad han fått färdigt, och målade om det igen. Taflan blef ljus och behaglig och läckert gjord, men skizzerad och föga studerad.

Han undvek kamraterna och gjorde ej något försök att närma sig Ulf för att få tala ut med honom.

Någon gång kom han helt oväntadt på besök till en yrkesbroder. Så bultade han en morgon klockan sex på vännen Manckes dörr. Mancke var djurmålare, svärmade för doggar — det var han, som varit doggen på maskeraden — och lefde för närvarande på hoppet, att Figge skulle få kungliga medaljen på högtidsdagen.

I så fall hade denne på förhand lofvat honom en »snobbig» middag på Hasselbacken.

Figge trummade på Manckes dörr, slapp in och sade, som han plägade säga till Mancke:

»God morgon, bror, — hur mår din hund?»

»Tack bra du, hur mår du sjelf?» svarade Mancke yrvaken.

Figge slog sig ned, drack vatten och talade om, att han kom från Karlberg, dit han promenerat på morgonkvisten.

»Var du på spår efter någon stilig dogg?» frågade Mancke.

»Jag har gjort upp vinlistan till den der middagen,» sade han efter en stund, då intet svar följde på den frågan.

»Tack, *lille* bror!» sade Figge, och så blef det tyst igen, tills han fortfor:

»Jag tänker hoppa i Norrström. Hvad skall jag lefva för? Duger till ingenting. Adjö med dig!»

Mancke gick och lade sig igen, utan att inse någon orsak till det tidiga besöket. Någon sådan viste ej heller Figge af. —

Och ibland kom han upp till Sten, men denne satt och skref på en pjes och var tankspridd och omöjlig. Och då hände det att såväl värd som gäst blef sittande i egna tankar, glömmande den andre. Tills Figge steg upp och sade adjö.

Den dagen, då taflorna skulle föras till akademien, sade Ulf till Figge:

»Vet du hvad? Det var absolut nödvändigt för mig att sätta ett blått draperi bakom min Ebba Brahe.»

»Gerna för mig,» svarade Figge. Han kastade en blick på Ulfs tafla, som bars öfver gården. Han kände knappast igen den, så mycket hade den blifvit förändrad och förbättrad på de sista veckorna.

Figge lät äfven bära upp sin tafla till stora salen. Der drefvo alla kamraterna sysslolösa omkring, skockande sig framför hvarje nytt arbete, som kom, och hade kritiken färdig på förhand. Der gingo alla utställarne, nervösa, bleka, utarbetade och med spetsade öron för att höra berömmet eller anmärkningarna.

Alla voro glada, att de ändtligen fått lemna sina arbeten ifrån sig och sluppo tänka på dem, alla utom Figge, som nu ångrade, att han stält ut sitt, och som i sista stunden skrapade i den halftorra färgen och suddade med fingrarna på sina draperier. »Medaljen, sade man! Ge medaljen för det här! Kanske också köpa eländet!»

Han blef allvarsamt ond, då någon berömde hans tafla, men det hände numera sällan.

Rykten började kretsa omkring, rykten, som i förstone ingen trodde på. En af lärarne hade sagt, att man skulle komma att förundra sig öfver utfallet af prisen detta år. Man hviskade, att

Ulf skulle få medaljen. Om Figge viste man ingenting, men som det var en känd sak, att han målade mycket bättre än den andra, så tog litet hvar för gifvet, att äfven han skulle bli högtidsdagens hjelte, oberäknadt pristaflornas inbördes värde.

Men Mancke började i tysthet undra hur det skulle gå med den der middagen. —

Rann så den fjortonde maj upp med värme och vackert väder, som bådade godt för kvällen, då hela 'kårandan' skulle ut till Nacka.

I skolrummen samlades eleverna. Der satt man mellan nedrökta gamla gipser och oljiga lampor eller hängde i fönsterna och såg, huru professorerna anlände, hur de voro inne hos portvakten och fingo på sig uniformen och trekantiga hatten, som de inte ville gå med på gatorna, och huru de sedan med värja och ordnar vandrade tvärs öfver gården. Då hittade en uppfinningsrik framtidsman på att hålla en generalrepetition här nere, medan man väntade på det, som komma skulle der uppe.

Han slog sig allvarlig och högtidlig ned på modellbordet, höll inledningstalet, framkallade derpå »vår ryktbare samtida», herr Svante Ulf, som tilldelades en kolossal kunglig medalj af kolpapper, och sedan herr Figge Melon, hvilken som belöning för sin utomordentliga och för fosterlandet hedrande konstnärsverksamhet erhöll

ett statens stipendium af — 35 öre. »Har herrn 15 öre att ge tillbaka?»

Allmänt jubel. Så seglade vaktmästaren in med sin messingsbricka på magen och bad herrarna stiga en trappa högre upp mot konstens allra heligaste.

I stora salen sutto ledamöter och professorer i karmstolar, konstvänner och agréér bakom på vanliga stolar och eleverna på träbänkar. De, som voro beredda på att gå fram och mottaga någon belöning, hade svarta frackar, de andra hvit halsduk och bonjour, venstern hade svart halsduk. Yttersta venstern höll sig beskedligt undan. Solen sken genom takfönstret ned på pristaflor, på dyrbara guldramar, nyfernissade dukar och slätstrukna hufvuden.

Sammankomsten förklarades öppnad.

Tal om akademiens verksamhet, som föreföll ofantligt storartad, minnesrunor öfver ledamöter, aflidna under året, konstnärer, som en gång varit lofvande, fått medaljer och vunnit namn, och hvilka verlden längesedan trott vara döda, derför att ingen nu mera talade om dem. Föredrag om utlandets konst, en saltad och peppad ragu på årets konstnyheter.

Så skulle prisutdelningen börja. Eleverna vaknade, sträckte på halsen och spetsade öronen.

Sekreteraren steg upp.

»Akademien har tillerkänt belöningar åt följande elever . . .»

Mer än en blick rigtades på Figge. Han var blek och sneglade öfver till damernas bänkar, der ett guldlockigt hufvud lyste bland de andra.

»— För prisämnet i figurmålning: »Gustaf Adolf och Ebba Brahe» — åt Svante Ulf: kungliga medaljen —»

Pristagaren steg upp, gick med sin vanliga sjelfsäkra hållning fram till bordet, fick sin medalj, stoppade den i västfickan, bugade sig åt tre, fyra håll, gick sedan och satte sig.

»Nu kommer Figges trettifem öre,» hviskade en olycksspåman.

»— Åt Lars Erik Molin ett stipendium af 100 kronor.»

Dödstyst. Några skuffade upp Figge, och han stormade med långa steg fram till bordet, der han måste stå ett par oändliga sekunder, innan man hittade det rätta kuvertet.

Han hade velat kasta det tillbaka på bordet och gå bort utan dessa så kallade dricksspengar, men tanken på en efterhängsen skräddare och på pristaflan, som kostat honom 400 kronor, förmådde honom att buga sig och taga emot hvad han fick.

Han kom tillbaka till sin plats. Ingen lyckönskade honom, som man lyckönskade alla de andra med 50 eller 75 kronor lyckliggjorda.

Alla reste sig upp att höra sluttalet. Figge hörde inte mycket. Sedan terminen nu var af-

slutad, tillhörde det talaren att afsluta afslutningen och hemförlofva ungdomen. För Figge blef alltihop ett virrvarr. Ett tack till herrar professorer för deras nit — ungdomen — flit — kompositionsskolan — Leon Bonnats porträtter, något om utländska resor i otid, skadligt inflytande — rå naturalism — plats för freskomålning . . .

Solstrålarna lekte på Figges tafla, färgerna lyste och värmde, gladt, lefnadsfriskt ditsatta. Bredvid hängde på hedersplatsen Ulfs noggrant utarbetade duk.

Högtidligheten var tillända. Ulfs medalj cirkulerade och beskådades, hans tafla pryddes med en lapp, som förkunnade, att den var prisbelönad, konstvänner voro genast framme och köpte för rampris studier af honom, och sjelf hade han endast att vända sig rundt, trycka alla händer, som sträcktes fram, taga emot lyckönskningar och upprepa »tack, herr professor, — tack, bror! — tack fröken! — tack du!» åt hela verlden, hvilkens medelpunkt han för tillfället var.

Figge stod ensam, till dess Mancke tog honom under armen och bad att få se honom på en enkel middag ute vid Nacka. Han hade gjort upp vinlistan, och han hade fått femtio kronor i dricks pengar för en hvit pudel.

Men Figge hörde inte på honom utan smög sig ut. I farstun hejdades han af Dina, strålande vacker i sitt svarta siden med spetsar och blommor.

Hon fattade häftigt hans hand.

»Förlåt mig!» sade hon sakta utan att se på honom.

Och så gick han utan mål fram på aflägsna gator, med händerna i fickorna, mörk uppsyn, mustascherna pekande nedåt, och tänkte på sitt hopp, som gått om intet, på hur han kastat bort hela våren och på gumman mor der nere i Skåne, som väntade så säkert att hennes Lars — för henne hette han inte Figge — skulle få medaljen. Det var allra värst för henne. Det skulle inte bli roligt att skrifva till gumman. Han hoppades att hitta rätt på en sådan penna, att hon inte skulle kunna läsa hans bref. Ty nu måste han skrifva. »Mera nästa gång» hade han lofvat.

Han hvisslade sin gamla visa:

»Ajös, mitt fagra hår!
Nu som ett troll jag står,
ty jag förlorat ha-a-ar
allt hvad min prydnad va-a-ar . . .»

Så hade han länge promenerat omkring. Han kom igen till Röda bodarna, och der hejdades han af någon, som sade att det var en herre deruppe som ville tala vid honom.

»En mecenat!» tänkte Figge. Han rätade på sig, vred upp mustascherna och vände om dit upp.

I utställningslokalen vimlade nu massor af folk. Det var trångt, så att man knapt kunde vända sig, och solen gassade ned.

Der gingo bland andra tre tidningsreporters. Den ene skref, att herr Molins tafla af alla de utställda arbetena visade den största begåfningen.

Den andra berömde Ulf faderligt och med värme derför att han fått medaljen, nämde ett välvilligt ord om dem, som fått drickspengar, och förbigick med tystnad dem, som inte blifvit omnämde och ingen uppmuntran fått.

Den tredje skref, att »herr Molins tafla visserligen ej saknar förtjenster, men det var ett betänkligt förhållande med dess färg, som i sjelfva verket påminde *väl* starkt om koloriten på herr Ulfs prisbelönade målning».

7.

Vid Nackanäs värdshus stod glädjen i högan sky. Kaffeborden voro dukade på stranden, vågen plaskade nedanför, höga vilda berg reste sig ur sjön, och fåglar sjöngo i björkarna, som ännu knapt hunnit slå ut. Ungdomen lekte i det fria, kastade »smörgåsar» nere vid stranden, slog käglor, sprang enkleken, promenerade på skogsvägen upp till kvarnarna eller klättrade i bergen, kvartetten sjöng »Ja, vi elsker» och »Källan sprang», man skämtade, var glad och sorgfri.

Ulf var mycket uppspelt, begagnade sin nya hatt som kägelklot, höll tal om vänskap och om flydda dagar, talade till antikeleverna öfverlägset som vore han en gammal farbror, gnabbades med flickorna och spatserade med

Dina under armen, Dina som naturligtvis kände sig stolt öfver att vara bemärkt af dagens hjelte.

Han bar sin medalj i bröstfickan, visade den ofta men blef förgrymmad, när Mancke ville spela »gubbe och pil» om den.

Solen hade gömt sig bakom Storsikla, och det skimrande spelet af bländande rika färger, som täckt aftonhimlen och reflekterats i vattnet, öfvergick i en jämngrå lugn ton.

Det hade börjat skymma, och man samlades i stora salen på värdshuset.

Då ljöd utifrån trappan ett lifligt, oreglementeradt skrän, som lyfte taket, och in bars Figge, högt uppsatt på ett dussin armar, Figge sjelf i hatt och öfverrock. Man jublade och storskrek af glad öfverraskning, och alla damerna klappade i händerna.

»Hvad skulle jag göra?» sa Figge, då han kommit ned på golfvet och hänryckningen lagt sig. »Det blef trist att gå ensam i stan. Jag for efter, jag ville vara tillsammans med kårandan.»

Nu var det Figge som omringades, kramades, hissades.

Supéen afåts. Herrarna sprungo omkull hvarann i sin ifver att betjena damerna och mellan bordet och Dina var en oafbruten rad af uppvaktande, som kommo med allt ätbart till henne. Men det var hon van vid.

Det sedvanliga talet hölls för dagens medaljör, — om huru ingen afundades honom den vunna framgången, och huru man hoppades, att, fast han nu lemnade kamratkretsen, han likväl ej skulle etc. etc.

Alla klingade med pristagaren. Sist kom Figge.

»Skål på dig!»

Ulf höll ett tal och tackade kamraterna. Så blef han allt mera eldad och talade om konsten och om framtiden. Det fans intet egoistiskt i hans åsigter, konsten i främsta rummet — och nådde man ej målet, så hade man likväl velat det bästa, sträfvat till det högsta.

Figge tog Svante under armen och ledde honom ut på balkongen. Der var svalt. Sjön nedanför, björkar rundt omkring, innanför skratt och glam.

Denna gång var det Ulf som började:

»Är du ond på mig, Figge?»

»Inte! Det kan du väl förstå. Du har haft tur och jag har haft otur. Det var inte det jag ville tala om.»

Ulf lade vänskapligt sina händer på kamratens båda axlar.

»Ser du, Figge, jag vet mycket väl, att jag inte förtjenar medaljen. Jag vet, hur smickrad jag är öfver att fortfarande få räknas bland er andra, ni som gå kvar vid inrättningen, hur rörd jag är öfver att ni fortfarande vill anse mig som er kamrat —.»

»Ja visst,» medgaf Figge, i det han gjorde sig lös från Ulfs armar, som tryckte honom.

Det blef tyst inne i salen för en minut, stolar skötos tillbaka, ett kraftigt anslag hördes från pianot, och en stark kvinnoröst stämde upp

»Min tankes tanke ene du er vorden.»

»Jag ville tala med dig om något helt annat,» fortfor Figge. »Jag far till Paris i höst — direkte från Skåne.»

»Du!?»

»Ja, jag får respengar af gubben Meyer, som jag träffade der uppe. Han är slägt till mor.»

»Nej! Nå det var roligt. Lycka till, gamla Figge!»

Ulf blef mycket vänskaplig vid tanken på, att Figge skulle resa. Och denne fortfor:

»Det skall nog reda sig. Jag kan bli energisk, jag också, skall du se. När jag kommer dit ut, skall jag bli en annan menniska.»

»— Jeg elsker dig, Jeg elsker dig?» ljöd den klingande sopranen innanför de upplysta fönsterna.

Figge fortfor:

»Så att du har alls inte skäl att gå och se snedt på mig. Jag bryr mig inte om henne, jag går inte alls i vägen för dig. Nej, säg ingenting, jag vet allt samman, — och för öfrigt så är det ju en känd sak, alla menniskor ha reda på den. Men du kan vara lugn, jag skall inte säga ett ord åt henne, inte ställa till några sce-

ner, inte ett tecken. Du skall se, hur bra det skall gå, — och jag blir inte svartsjuk, efter som jag inte är kär i henne.»

»— Jeg elsker dig som ingen her paa jorden . . .»

Figge ryckte sig lös, han kunde inte fortfara med detta tal. Han gick in igen. Man omringade honom genast och bad honom sjunga visan om Karna eller någon annan. Nå ja, hvarför inte?

»För flickor vill jag varna, ty falsk är hvarje mö!
Farväl du hulda Karna, nu siger jeg adjö . . .»

Han sjöng med lif och schwung, man skrattade åt den roliga visan och dess komiska refräng, man applåderade ohejdadt och hissade sångaren igen. Figge var nära nog dagens hjelte, fast han ingen medalj fått.

Ute på balkongen gick Ulf ensam i skymningen med sin medalj i fickan. Figge gaf vika. Det var kanske fegt af honom, kanske orätt, kanske stort, men han gaf vika för Svante, som ju inte älskade Dina och som aldrig begärt annat än att få vara en vän till henne liksom till andra unga damer.

En tid hade varit, det är sant, då hans tankar haft andra mål . . . Men hon hade afböjt allt närmande från hans sida, och han förstod, hvad hon aldrig behöfde uttala, han insåg att det var bäst så, bättre en trofast vänskap, som fordrade intet, än brusande känslor, som svallade

öfver och uttröttade sig. Han var ju så flygtig, inte trodde man på honom.

Det skulle inte bli några scener, — det skulle gå så bra. Hvilken omedveten ironi det låg under Figges uppriktiga ord! Och honom hade han misstänkt, honom hade han spionerat på, efter hans råd hade han målat sin tafla, af honom hade han tagit sina idéer, priset var Figges, sjelf hade han ingen rätt dertill. Han fick lust att kasta sin medalj i sjön, men det skulle ju båta till intet. Det gjorda kunde icke göras ogjordt, och för honom återstod endast att söka taga tillvara det konstnärsnamn, han så tidigt vunnit. Det skulle kan hända ej blifva så lätt. Kanske skulle mera än en krossad förhoppning växa upp ur den här fördömda medaljen, som han så länge hade sträfvat efter och som varit hans första mål.

Men Dina? Ja, de skulle väl vara vänner som förr, han skulle bevaka henne — för hennes egen skull naturligtvis, han skulle hindra andra från att komma henne nära, skulle tala i sin öfverlägsna beskyddarton och neka till, att han älskade henne. Jo, han älskade henne, det kände han nu, — han hade visst alltid gjort det . . .

Men på honom trodde man ju inte. —

Figge hade, dragen af den gamla magneten, skjutit sin stol tätt bakom Dinas och lutade sig till hennes öra. Han talade om Svante, den

präktiga pojken. »Jag brukade kalla honom Apemann — när ingen hörde det, förstås. Men nu mera gör jag det inte. Tänk, att vi varit nära att bli ovänner!»

»Han har varit så besynnerlig emot er på sista tiden,» sade Dina fläktande med sin solfjäder.

»Ja,» sa Figge, »han har haft så mycket att tänka på. Men nu är det öfver. Jag har talat förstånd med honom.»

Dina steg upp. Hon ville svalka sig ute på balkongen.

»Nej,» hviskade Figge, »inte med mig.»

Hon satte sig igen.

»Jaså! Det är på mig det beror, om vänskapen mellan er två blir långlifvad eller ej. Är det så?»

Figge teg. Han såg Ulf utanför balkongsdörren.

»Det vill säga,» fortfor hon, »att ni väljer mellan honom och mig, att han är er dyrbarare än jag?»

»Men fröken Dina, tänk på att han är . . . och ni . . .»

»Men jag har ingenting att göra med honom,» utbrast hon något högljudt och mycket upprörd. »Han har ingen rättighet öfver mig . . . har aldrig haft det.» Efter en minut tillade hon saktare:

»Tack för öfrigt för hvad ni har sagt mig. Jag skall lära att tvinga mina känslor. Jag har verkligen aldrig brytt mig om, hvad man har pratat om mig. Jag har blifvit misstänkt för att vara kokett, för att leka med er liksom med andra, jag vet det, och det är rätt åt mig. Jag borde ha insett, att jag *skulle* vara ensam, att jag inte fick ha några vänner, att verlden inte tillät det . . . Man har prisat min »kåranda». Jag har sökt att hålla kamratskapet uppe, det var förstås inte tillåtet, det var inte comme il faut. Jag trodde, att konstnärer, i synnerhet de unga, hade en friare åskådning än det andra folket, att vi hade litet förtroende för hvarann och voro som en enda stor slägt. Jag borde ha vetat, att slägten är värst, att vi konstnärer bilda en småstad i den stora staden och att vi inte ä' en bit bättre än de andra.»

Figge yttrade något, han visste sjelf ej hvad, och Dina skrattade:

»Det är lustigt, jag känner mig precis, som om jag fått afsked.»

Figge skrattade med för sällskaps skull.

»Jag har ju ingenting att ge er afsked ifrån,» sade han, men han kände på samma gång, att han ljög för henne liksom för sig sjelf. Hon slog ihop sin solfjäder.

»Nej, det har ni rätt i. Hvad vi ä' för ena barnungar!»

»Den verklige konstnären är alltid ett barn,» inföll Ulf, som kommit bakom dem och nu af gammal vana afbröt deras samtal.

Figge steg upp och lemnade sin plats åt dagens medaljör.

»Fick inte ha några vänner,» tänkte han, »Nej, man lär inte få ha mer än en, om den är af motsatt kön. Ulf har ju pengar, hon också, jag skänker dem min välsignelse. Nej, det gör jag ändå inte. En annan får hon ta, en bra karl, hvilken som helst, men inte honom. Nej, inte honom!»

Figge som inbillat sig, att allt blifvit godt och väl mellan honom och Ulf, nu märkte han, att det alls inte blifvit bättre än förr, att de stodo och skulle förblifva i ett skeft, falskt förhållande till hvarandra. Skulle han onödigtvis ha gifvit vika? Vore jag kär, hade han sagt, så skulle jag slå omkull alla hinder. Han valde nu mellan henne och Ulf, dennes vänskap var honom starkare än hennes, — och just hans vänskap hade han ändå förlorat eller skulle komma att förlora den.

»... Ha ni hört det? — Figge? — Till Paris! — I höst — Nej? Skall Figge resa?» hördes öfver allt, medan en musikalisk ung man fantiserade öfver Faust på pianot och sångerskan stod bredvid med sina noter i handen, brinnande af lust att få sjunga ett stycke till och att få flera applåder.

»Skall Figge resa?» frågade Dina.

»Ja, han öfverraskade mig med den nyheten,» svarade Ulf.

Hon vände sig emot honom och såg på honom.

»Det är du som drifver bort honom.»

»Jag?»

»Just du, och det är alls inte vackert af dig. Har du något privilegium på att i allting vara nummer ett?»

»Det der,» sade Ulf sakta, »låter nästan som ett afsked.»

Och Dina citerade:

»Jag har ju ingenting att ge dig afsked ifrån.»

»Inte det?» sade han och tillade kallt, då hon förblef tyst:

»Nej, det är så rätt, det har du inte.»

Och han steg upp. Det hade verkligen sett ut som ett afsked.

Dina hade tagit en af de unga damerna om lifvet, gick med henne fram till pianot och sade något till sångerskan om Griegs romanser.

Vid ett af småborden hade Figge fått omkring sig en stor del af kårandan. Man skålade med honom öfver lag, och han talade om sin resa, om ett motiv, som han kommit att tänka på och som han skulle utföra i Paris, mellan det han målade studier. Han skildrade sin blifvande tafla, målade den i luften, som han plägade. Han blef allt mera intresserad, talade om

sin framtid, om principen och 'gåsburen', rörde i hop allt, som han kom att tänka på. »Vi ha haft roligt, gossar, vi ska aldrig glömma hvarann. Ute på landet, hvad? Om kvällarna, när vi sjöng »Klara stjerna» för Mancke och han låg i sitt fönster uppe på vinden, mins ni det, och lutade sig ut och tog oss i hand, vi som stod utanför. Och när jag sa, att mjölnarn var blå om näsan, kommer ni ihåg det? Skål för alla galenskaper, för allt trefligt, vi ha haft. Das Leben ist ein Traum. Jag skall teckna i någon Kasper, när jag kommer till Paris. Och måla sen, bara måla! Om man svälter, så gör det ingenting, då känner man, att man är konstnär. Och derute behöfver man så litet, man är väl ingen dräng heller. Man lefver af grönsaker, och när man inte har ett öre, så köper man sig för tre sous kastanjer och steker dem hemma i sin kamin. Och om jag kommer som en fattig usling och sträcker fram handen åt dig, Ulf, som då är en stor konstnär, så hjelper du mig nog på fötter, hva?»

De andra visste ej rätt, hvad de skulle säga. Det var ovanligt att höra Figge hålla tal och ännu ovanligare att höra honom säga sådana ord som de sista.

»Skål för kårandan! Ni ska återse mig som konstnär — eller också få ni inte se mig alls». —

Så skulle man resa. Ångbåten hvisslade, der den låg bakom svarta buskar med sin gröna lykta och med klart rödt sken ifrån eldstaden.

Snart sutto alla der nere, svarta, otydliga skepnader, utan synliga ansigten och utan skönjbara drag. Båten gled sakta ut på sjön. Mörka stränder, månen bakom furuskogen, glitter på vattnet som plaskade omkring stäfven, och himlen lugn och klar öfver den stilla sommarnatten.

Figge satt högst uppe i fören och sökte urskilja henne, som tagit hans håg från arbetet. Ja visst hade han varit på väg att bli kär, och det var just det, som var det dumma. Han *måste* resa bort. Det hade räckt mera än fjorton dagar, det gick aldrig för sig. Målare skulle han bli, han hade visst råd att . . . Nej pass — »farväl, du hulda Karna, nu siger jeg adjö!»

Bland den svarta massan i båten kunde han ej ens urskilja henne. Han såg då i stället bort mot synranden, der dimman dolde stranden och gjorde sjön till ett haf, som sträckte sig bort åt söder, för långt att följa ens med tanken, sträckte sig in i framtiden, dimhöljd och oviss liksom denna stämning, hvarken dag eller natt.

Men i hans känslor af hopp, af mod och af oro att komma ut och få kasta sig in i striden blandade sig ett vemodigt medvetande af, att här hemma dock kanske väntade honom en lycka, och det var från den han reste bort.

8.

Det var nu länge sedan den tid, då man gick på akademien och kände sig som konstnär.

Nu hade tiderna förändrats. Man hade fått grunden lagd, nu skulle man ut och visa, hvad man dugde till. Den ena lofvande unge mannen efter den andra lemnade hemlandet, fick sig en atelier i Paris eller annorstädes och befann sig hufvudstupa försatt i en helt ny jordmån.

Hvad man blef hågad för att arbeta der ute! Och hvad man arbetade! Man höll sig med dyra modeller första tiden, sedan blef man landskapsmålare, derför att det var billigare, eller målade man någon kamrats porträtt och skref på det: »A mon ami X....»

Hemma hade tiderna ej förändrats. Der ammades upp nya slägten för konsten, men allt gick sin gamla säfliga gång, och de fläktar, som kommo utifrån, stötte mot fasta murar af inrotade, stadgade åsigter, som hade all makt.

De af kårandan, som voro kvar hemma, målade och ansträngde sig så godt de kunde. Några hade fått anställningar, de voro skollärare eller ritade i skämttidningar, målade altartaflor eller hade porträttfabrik. Men alla hade de blifvit praktiska, alla tänkte de på att skaffa sig inkomster, och det var ej det lättaste.

Sten var fortfarande hemma. Han skref ibland till sina vänner. Än helt korta bref, summariskt redogörande för ställningar och förhållanden, än långa epistlar, sprutande af satir och med hugg åt höga och låga.

Det hade ej gått honom alldeles efter önskan. Då han slutade upp med att skrifva neutrala skizzer och började taga parti men sökte vara fullt sjelfständig på samma gång, kom han in i helt nya förhållanden, som gjorde honom missnöjd och bitter.

Ulf fann det helt naturligt, att han ej kunde vara nöjd. Hur skulle han kunna vara det? En hvar som kom hemifrån hade ju ungefär enahanda att berätta.

Sjelf hade Ulf väntat i två år hemma, sedan han fått medaljen. Han målade taflor till akade-

miens högtidsdag, fick ändtligen stipendium och reste till Paris.

Der hade Figge redan hunnit bli refuserad vid en salong. »Men du tar dig nog fram,» sade han till Ulf, när de råkades. »Du är smålänning du. Det är jag också inför vår herre, men inte inför menniskor, tyvärr.»

Kårandan hölls ihop af minnena från pojktiden hemma. Hvad man tagit allting legert då! Man visste då heller inte hvad det ville säga att arbeta och hvad som fordrades af dem. Man slog mest dank och njöt af sin ungdom — och var kär.

Figge tänkte inte ofta på den tiden. »Gå och vara kär, man är väl ingen dräng heller! Nej, man skall vara målarfrisk, när man håller på med 'pengtyren'.»

Och han slog bort alltsamman.

En ny lärotid började för dem. Nu gälde det att lita på egna krafter och att slå sig igenom bland tusentals medtäflare. Men nu fick man också gå precis hvilken väg man ville. Inga hinder, inga regler, alla vägar öppna.

Och man gaf sig i dust med arbetet.

»Nu är det sju år, jag har hållit på med det förbannade måleriet!»

Figge stod framför en stor tafla, insatt i en gammal ram med salongsnummer på. Den hade ateliérns föregående innehafvare lemnat efter sig

jämte en gammal renässansstol, en Venusbild och en sliten gobelin, som täckte hela ena väggen.

Figge hade blifvit mager och lagt sig till med pariserskägg och pariserkläder, fast ej af årets mode. Han såg eljes frisk och nöjd ut och knappast äldre än förr, när han förekom på Stockholms gator.

Men något maläten var han, der han stod i sina gamla filttofflor, enkom gjorda för parisiskt golfdrag, sin för detta »familjerock», nu degraderad till målarrock, och sin åttaåriga fez, ett minne från den der maskeraden.

»Den fan tar inte!» Han kastade bort en pensel och grep till en annan af sitt eget patent. Det var en med två alnar långt skaft, — Figge hade infört den sorten i handeln. Och medan han oupphörligt sprang fram och tillbaka för att än se sin tafla på litet afstånd och än sätta i en tusch här och der, smågnolade han gamla visstumpar hemifrån: »Karna, ho ä min» och »Värdes er förbarma, gif oss litet bröd», uppblandade med franska strofer: »Je t'aime mieux que mes poulets — je t'aime mieux que mes moutons . . .»

»Den konturen är det karaktär i, hva?» frågade han sedan utan att vända sig om.

»Men den der taflan blir du aldrig af med», invände Svante Ulf. Han halflåg i soffan med händerna under hufvudet och en cigarr i munnen.

Figge teg en stund.

»Den skall väl bli färdig först,» mumlade han sedan. »Och den här kommer åtminstone att *synas* på salongen, hva? Den är stor nog, är den inte? Pass på du, nu skall jag sätta in litet poesi här.»

Och han tog en spetsig pensel och satte dit en lifvad liten glansdager.

»Voilà, det *lacks!* Hvad man är för ett snille!»

»Du skulle ha gjort som jag sa och målat den der italienska flickan i stället,» sade Ulf. »Den skulle ha gått i publiken.»

»Det skall tusan måla så'nt, som går i publiken,» brummade Figge. »Man är väl ingen dräng heller.»

»Du kommer aldrig att lyckas,» förklarade Ulf och tog sin hatt.

Han var ytterst elegant och modern i hvit väst, åtsittande benkläder och damasker. Hans hår hade blifvit mycket tunnt och skägget var tillspetsadt efter sista modet. För öfrigt hade han blifvit mycket *distingué* och såg betydligt äldre ut än han i sjelfva verket var.

Figge hörde inte hvad han sade. Han låg på alla fyra och gräfde i ett hörn efter kadmium men hittade endast på en urkramad tub och tänkte med en suck på, att nu skulle han bli utan middag för att kunna köpa sig ny färg. »Man får ju inte på krita mer i det här hålet.»

»Nå,» började Ulf om en stund — han kände sig aldrig rätt ogenerad i sin gamle rivals sällskap, och det var också rätt sällan, de råkades nu mera — »nå, går du in på det der andra?»

Han hade kommit till Figge för att be honom måla hans porträtt till en utställning på hösten.

»Kan inte någon af dina franska vänner göra det? Jag kan inte måla — kan inte någonting.»

I att måla porträtt af sina kamrater hade Figge för öfrigt en viss vana. Men han ville ej säga rent ut åt Ulf, att denne ej var intressant att måla, och Svante hade svårt att komma fram med sitt anbud att betala porträttet.

Bäst de stodo der och tego båda två, knackade någon på dörren.

»Nu får du beställningar,» sade Ulf.

»Jo i . . .! Jag har aldrig haft mera än en beställning i hela mitt lif, och när den taflan var färdig, så tog man inte emot den. Han hade tänkt sig saken på ett annat sätt, han som skulle köpa den. Nå, det hade jag förstås också gjort.»

Utan öfverdrifven brådska gick han att öppna, tittade först ut genom en liten förgallrad lucka i dörrkanten, der han sjelf ej kunde synas men godt kunde se, om han hade skäl att vara hemma eller ej för de besökande.

Ulf hade stigit upp. Han hörde Figge ge till ett utrop af den mest oförställda öfverraskning och hörde ett klingande skratt, som kom honom att rodna. Så lyfte Figge draperiet, som

skylde dörren, och in kom — Dina, Dina i egen person.

Hon hoppade skrattande fram till Svante och räckte honom båda händerna.

Figge var utom sig af öfverraskning. Hvem kunde också tro . . . ? Komma så der som från skyn! »När kom ni till Paris?»

»I går kväll — och nu ville jag naturligtvis först och främst söka upp mina gamla vänner.»

Hon tog Svante i hand igen.

»Men här får jag presentera min reskamrat, fröken Borg, Fanny Borg.»

Det var en helt ung blond flicka med rena drag och trohjertade ögon.

Figge var genast inne i situationen. Liflig och glad sprang han omkring i ateliern, hittade en gammal turkisk pall, som han slängde fram under Dinas fötter, torkade ogeneradt sina händer på rockskörten, pratade om forna tider, om »prissarna» och om sig sjelf och kände sig alldeles, som hade Dina och han aldrig varit skilda åt en enda dag.

Det var ett frågande utan hejd. Jaså, det var Figges salongstafla, det här? Ja visst, han ämnade skicka dit två stycken, det vill säga, han lånade dem dit för ett par dagar, men var alldeles tvärsäker på att få igen dem mycket snart. Den ena var refuserad en gång förut, och nu hade han skurit duken tvärs af och skickade ena hälften. Den andra halfvan kommer nästa

år. — »Skräp för öfrigt. Men jag får heller aldrig hållas som jag vill, utan alla ska de bråka med mig. Der kommer en och vill, att jag skall rifva in himlen med asfalt. En säger, att jag skall lägga under den med bara hvitt, och en, att jag skall tvätta den med såpa, för då blir det så mjukt. Det blir det förstås också — i synnerhet om man tvättar bort all färgen. De ä roliga, hva? Parfaitement! — Trifs i Paris? Åh ja vars, äter grönsaker och studerar verlden. Men nog var det lifvadt, att ni skulle komma hit! — Hva falls? Vatten? Tror ni så illa om mig, som att jag skulle bjuda mina vänner på vatten?»

Och Figge sprang omkring och sökte sina skor. »De måtte vara 'utgångna', nej der står de och tiger.» Och så satte han af ut genom dörren.

Ulf hade varit ganska tyst. Dina hade blifvit något mer fyllig än förr och bar nu håret upplagdt i en stor knut. Men eljest var hon sig lik, och vacker var hon, strålande vacker som i de gamla dagarna.

»Hvad du är tyst, Svante!»

Han började tala om Paris, om vårnöjena, om salongen, dit han skulle skicka två taflor. Han bad damerna vara välkomna på sin atelier. gaf dem sitt kort med adressen: Boulevard Malesherbes, i den elegantaste delen af staden, beklagade att han just i dag var bortbjuden på middag af en kund, som beställt sitt porträtt af honom.

Figge kom snart tillbaka med två vinbuteljer, andlös, flämtande. »Rolig prisse, gubben der nere, förstår inte, fast jag talar franska med honom.»

Damerna sågo sig omkring i ateliern, en bra atelier, stor, rymlig men något mörk. Studier här och hvar och rätt många osålda taflor. Figge hade ej just haft någon framgång. En kopia efter Ribera och i fonden, högt uppsatt, en dito efter Rembrandts nattvakt. Bredvid den en stege, som försvann mellan taflan och gobelinen. Der uppe var Figges säng.

»Riberan, ja! Den kopierade jag i Louvren. Stod uppe på en ställning. En gång skulle jag gå baklänges — för att se målningen på afstånd, förstår ni. Der satt en spansk herre under och målade akvarell — och honom föll jag öfver.»

»Och då sa Figge: Ça ne fait rien,» fortsatte Svante.

»Ateliern är bra, inte sant?» pladdrade Figge. »Jag bodde förr bakom observatorium, långt för sjutton, och der hade jag en atelier, der hundar och kattor kunde gå in genom springorna under dörrn. Det var elegant, hva?»

Hur man pratade, rörde ihop allt möjligt och skrattade åt allt! Antydningar på händelser från flera år tillbaka, påminnelser om Figges kastanjer, om hans debut på akademien, om när han sökte sin fez på maskeraden . . .

»Der ni var lyckans fé, och hade den der magneten.»

»Den har jag kvar än,» smålog Dina.

Så språkade man om de hemmavarande. Fröken Borg kände flera af dem.

»Hur må de der hemma?» frågade Figge, sparkande undan målartrasor och uttjenta färgtuber. »Måla de nånsin efter naturen, hva? — Det är för öfrigt inte roligt alls hemma, der fins så mycket brackor. Jag var i Skanör en jul — trodde jag skulle dö. Dricka toddy, det var allt hvad man gjorde. Och alla språkade de om pengar, om hvad de förtjenade. Och så var jag i julottan. Der var stiligt förr i verlden, när man var liten. Jag satt der nu, mycket gentil karl, — hade ett tjockt stearinljus bakom mig. Bäst som det är, så drifver någon till mig ett slag i nacken. Det tyckte jag var ett lite egendomligt sätt, jag ser mig om och får se en tjock flicka sitta der. Såg ut som en fullmåne i synen. Ursäkta, säger hon, men det hade tagit eld i håret. — Nej, den stan aktar man sig för. För resten så har jag ingen att helsa på der nu mera.» —

»Men tala då inte så sakta,» sade Dina till Ulf, som fortfarande satt tyst. »Du bör väl ha tusen saker att tala om, du som lefver med, du som har blifvit parisare.»

Ulf började tala, öfverlägset liksom förr. Det var inte endast i Sverige. som det fans brackor. Den stora publiken var likadan öfver allt.

»Men det är orätt att ställa sig fiendtlig emot den,» invände Dinas följeslagarinna.

»Vill fröken då, att man skall uppgå i brack hopen?»

»Nej, men ni ska uppfostra oss» — hon sade 'oss', icke 'dem' — »och det går, tror jag, endast varligt och med lämpor.»

Det blef inte vidare något meningsutbyte härom. Figge frågade, hur vaktmästar Pettersson mådde, och det gaf Ulf anledning att säga något fult om de styrande inom den svenska konstverlden.

Dina frågade om de andra landsmännen här ute. Ulf var just inte mild mot dem heller, — aldra minst mot dem som skrefvo om konst.

»Aldrig nöjd,» inföll Dina.

»Nej, det blir jag nog aldrig.»

Och Ulf fortfor att tala i öfversittarton, medan Figge skämtade och skrattade, sorglös och vän till hela verlden, precis sådan den var.

»A propos de der herrarna, som skrifva om konst,» började han, »så mötte jag en af dem i går på Rénoirs utställning. Han hade åsigter på hyllor och bråkade om impressionism och realism och höger och venster, så att jag var nära att be honom dra . . . Hvad rörde det mig, allt det der? Hvad var det jag skulle säga? Jo, han frågade mig, om jag hade läst Estlander och Lübke. Dumt! Det borde han väl förstå, att jag inte har gjort — och om jag har läst

dem, så kunde han väl begripa att jag har glömt bort'et. — Om karlen ville följa mig upp i ett galleri, så skulle jag säga honom, hvilka taflor jag tycker om. Läsa Lübke, man är väl ingen dräng heller!»

Han satt i sin gamla nedmålade rock, språkade och skålade utan en tanke på, att vinet, han drack, uppslukade hans sista slantar. Och för dem skulle han köpt färg, och för den färgens skull hade han varit tvungen att afstå från sin middag för dagen.

9.

Inlemningsdagen till salongen var öfver. Svante Ulf hade varit mycket nervös och mycket osynlig under den vecka, han hade på sig att lägga sista handen vid sina taflor. Han hade tagit allt sitt tålamod till hjelp, hade arbetat med den yttersta sorgfällighet, och han målade ända tills konsthandlarens utskickade kommo och buro bort taflan. Han följde dem ned för trapporna, men när de stält den mot väggen utanför på gatan, vågade han knapt se på den i friluftsbelysning.

Der samlades i stället portvakten med familj, kyparne från kaféet bredvid och annat folk, och de tittade nyfiket på målaren och på taflan och sade till hvarandra att den skulle till salongen.

Då vagnen kommit och taflan åkt bort, gick Ulf upp igen. Då stoppade han några visit-

kort i sin plånbok och gick att uppvakta ett par inflytelserike män.

Dagen derefter hade han sofvit bort all oro, och han kände sig så märkvärdigt lätt och glad, då han efter en förmiddagspromenad vände åter till sitt hem. Det måtte varit vårvindarna och solskenet, som orsakade hans glädje. Der han gick och hvisslade och svängde sin eleganta käpp, kände han sig som den tiden, då han ännu var hemma i Stockholm, höll tal och var radikal och hade en stor framtid, som väntade honom.

Hvarför han var så glad? Hade han verkligen någon orsak till glädje? Var han nu uppe i den framtid, som han drömt sig? Å nej, visserligen icke, men — »man är väl ingen dräng heller». Ja, Figge, han kunde ruska af sig onödiga tankar, han var inte dum, Figge.

Men Ulf borde verkligen snarare vara förargad än glad. Hade han ej under hela promenaden, då Dina gått vid hans arm, harmats öfver hennes förändrade väsen eller snarare öfver, att han nu ej kunde hindra sig ifrån att lägga märke till hennes koketteri, som han förr ej hade velat se.

Ty hon visade sig ej till sin fördel nu, när hon hängde vid hans arm och ibland hvälfde sina ljusblå ögon upp till honom och smålog, eller då hon barnsligt pratade om allt, som föll henne in, och skrattade ett öfverdådigt klingande skratt vid hvarje anledning, den må ha varit aldrig så ringa. Svante kunde ej underlåta att

lägga märke till, hur hon spelade liten flicka och hur föga hon passade för den rollen. Han hade varit misslynt för hvarenda gång, de råkats, missnöjd i synnerhet med sig sjelf, som kunnat vara en sådan pojke och som i åratal kunnat vara rent af blind för hennes fel. Han kom ihåg de historier, som förr gått om henne, och han blef just ej glad öfver upptäckten, att det var de skvallrande tungorna, som till slut skulle få rätt.

Men mest missnöjd var han derför, att han ändå ej kunde lemna henne, och derför att han gång efter annan lät sig behandlas på detta sätt. Hvar gång de råkades, började han att tala i likgiltiga ämnen. Ty fastän gamla kamrater voro de i sjelfva verket ganska främmande för hvarann, och någon vänskap tycktes hon ej vilja ha i ersättning för det som gått förloradt. Inte skulle det numera falla honom in att tala med henne om sina tvifvel och sitt hopp eller sin uppgift i lifvet, som han förr gjort.

Men fastän han hade detta alldeles klart för sig, så gled han likväl lätt in på det gamla kapitlet, och förrän han visste ordet af, hade han slagit an sin gamla ton.

Och hon svarade obesväradt, men hennes tal var annorlunda mot förr. Menniskorna, ja, dem hade hon lärt sig att misstro. Till och med hennes gamla vänner hade förändrat sig, — allesamman och ingen just till sin fördel. — Ingen

var fast och pålitlig, hon kände ingen enda verklig gentleman.

Då lösgjorde Svante sin arm från hennes och sade: »Jag tyckte mera om dig förr, Dina.»

Och hon gaf honom en blick, en af sina gamla, och frågade sakta och med smekande röst: »Hvarför det?»

Han var nära att slunga ordet: Kokett! midt i ansigtet på henne, — men det gjorde han ändå inte.

Hon sade något om en för detta kamrat, som väntades till Paris. »När Erland kommer, ska vi ha riktigt roligt. Säg, Svante, då ska vi ut öfver allt här omkring. Vill du inte?»

»Jag? Nej.»

»Inte? Hvarför inte?»

»Derför att . . . jag delar inte!»

Dina rodnade och slog honom lekfullt på armen. »Du är stygg! Säg, Fanny, är han inte?»

Fröken Borg hade låtit dem prata och gått tyst bredvid. Dina talade gerna om henne. Fanny var den allra sötaste och bästa flicka i verlden — och Dina smekte och kramade henne så ofta hon hade någon anledning.

»Jag tycker, att herr Ulf har mycket rätt,» sade Fanny nu med sin lugna röst, »man bör aldrig dela.»

Sedan hade Dina öfverlemnat Fanny åt hans särskilda beskydd, medan hon gick på en visit

i granskapet. De skulle invänta henne i Luxembourgparken. »Men flyg inte bort med henne» hviskade hon, och så vände hon dem ryggen och lät Svante se, hur smal om lifvet hon blifvit, sedan hon kom till Paris, och huru de gyllene lockarna, som alla herrar tittade efter, böljade under den moderna mörkröda hatten med dess jätteplym.

Fanny och Ulf spatserade omkring i parken. Der stodo rader af klumpiga marmordrottningar utefter alléerna, der hvilade den snöhvita Galatea, och der lekte skaror af barn och läto sina leksaksskepp segla i dammen.

Det var tidigt på förmiddagen. Marionetteatern var stängd och lawn-tennis-spelarne hade ej anländt ännu.

De började att tala om målning. »Jag skulle så gerna vilja förstå det något bättre,» sade Fanny. »Det är en sak, som jag tänkt på rätt mycket. Jag förstår inte, hvarför ni konstnärer ställa er som en särskild klass utom det andra folket. Ni lefva långt ifrån edra landsmän och måla allt möjligt, som de inte sett.»

»Vi ä ju tvungna till det. Ni ser hur olika det är här mot hemma. Der kan ju ingen vara konstnär i längden. Man slappnar af. Tänk efter, så skall ni finna bevis i dussintal, — fast det inte står uppgifvet i de store männens biografier, hvilket år talangen utsinade.»

»Då har talangen varit öfverskattad,» sade Fanny.

Ulf smålog. »Jojo, det händer. Store landsmän måste man ju ha — att hålla tal för och att skrifva om i tidningarna. Först skrattar man åt hvad der står, så blir det tradition och så blir det historia.»

»Ni är så förgrymmad på alla, som skrifva, herr Ulf.»

»Inte jag just mer än andra. Men medge att det är en dålig branche.»

»Ni talade nyss om loftal i tidningarna. Jag har ibland tänkt på att det fins konstnärer, som alls inte skulle vara så ryktbara, om inte just sådana der skribenter togo dem om hand.»

»Nåja, det är de få, som lyckas. Men alla de andra —»

»Men inte är det lönt att bli bitter för så litet. Det är ju bara att segra öfver motståndaren.»

»Och skaffa sig plats bland dessa som lyckas? Ja, det är ju bara det som behöfs.»

Hon visste inte, om hon förstod honom rätt.

»Det är i det hela bra dumt af mig,» började hon en stund senare, »att säga sådana barnsligheter, allra helst till en fackman.»

Han bad henne fortsätta, och då sade hon att hon hade svårt att förstå det nya måleriet. »Jag tycker det är bara handtverk. Kan det verka förädlande, säg? Ty *det* är ju i alla fall konstens uppgift.»

Svante visste ej, hvad han skulle svara. Inte kunde han servera henne sina gamla fraser om det höga målet, om allt det der, som han sjelf längesedan upphört att tro på.

Medan de gingo tysta vid hvarandras sida, kom en liten gosse emot dem. Han stannade plötsligt och började sedan att baklänges springa tätt framför dem, så att han hejdade deras steg. Han skrattade ystert åt sitt påhitt, der han hoppade med armarne utbredda och skälmskt tittande under sin täta pannlugg upp på de två.

Svante sneglade på Fanny.

»Hvad månne gossen tror?» sade han så likgiltigt han kunde.

»Hvad skulle han tro?» frågade hon tillbaka.

Så tog hon gossen, satte sig ned på en stenbänk med honom i sitt knä och sökte göra sig förstådd af honom. Hon strök honom öfver hans långa mörka mjuka hår, som föll ned öfver hans axlar. Han bara skrattade och arbetade med händer och fötter för att komma lös. En liten fågel sjöng jublande vårdrillar i platanen strax öfver dem.

Och nu kom Dina tillbaka.

Det var en obetydlig episod, den med lille gossen, och ändå kretsade Svantes tankar hela dagen kring den täcka gruppen af den unga, raska flickan med det svartögda barnet i sina armar.

Fanny var så ovanligt frisk och så okonstlad. Hon var sådan som Dina ville vara. Hon talade alltid rättframt och klart och öppet, och det var något så äkta kvinligt i hennes hela väsen, något genomsant och på samma gång barnsligt godhjertadt. Men hon var ändå ingen barnunge, som suttit innanför stängda dörrar och visste af lifvet endast det hon fick se genom sina fönster. »Tant,» hade hon sagt, »menade, att jag var för ung att få resa till Paris. Jag skulle få se så mycket, som inte var passande för en flicka att se. Hvad de ä löjliga! Är det inte bättre, att vi få se det som det är, än att vi tänka oss det och måla ut det förgyldt?»

Ja, det var verkligen uppfriskande att bli bekant med lilla Fanny. Svante smålog, der han hvisslande gick hem till sig, åt hennes yttranden om konstnärerna. Hon hade mera rätt än hon visste af — och mera än han ville medgifva för henne. Hon hade sina egna funderingar. Hon var riktigt näpen, flickan.

Om hon bara icke haft så breda axlar. Hon var starkt bygd som en pojke. Dina var bra mycket vackrare.

När han kom till sin port, slutade han med ens att hvissla och smågnola.

»Är madame hemma?» frågade han den dryga portvakterskan, som jämte sitt manliga biträde satt vid middagsbordet.

Nej, madame var borta.

Då gick han upp och in i sin atelier, der solstrålarna lekte på den dyrbara väggbonadens bladmönster. Han slog upp dörrarna till balkongen och gick dit ut för att, som han ofta plägade, stödd emot balustraden se ned öfver vimlet på gatan.

Han stod der länge. Solen sjönk borta vid Trocadéro, hvars marmormassa lyste gul och röd. Han tänkte på ingenting eller på allt möjligt, han kände en verklig njutning af att stå der och glömma alla sorger och bekymmer. Dem hade han för öfrigt skickat bort med salongstaflorna. Så gick han in, såg litet på sina studier, rättade på vapnen på väggen, tog sin palett i handen . . .

Då blef han mindre glad. Han kom att tänka på Figges palett — och han jämförde Man behöfde endast kasta en blick på Figges hopsåsade färger för att spåra koloristen — och här lågo färgerna oförmedlade, skarpt, obehagligt, okonstnärligt.

Och ändå hade han gjort framsteg, det kunde en blind se. Man fordrade inte ovilkorligen färgsinne i Paris, man behöfde inte ha mycken känsla för färgen, när man var figurmålare, men i alla fall var det harmligt att behöfva tillstå för sig sjelf . . . Han tog en trasa och torkade paletten alldeles blank.

Han hade nu liksom förr sina nedstämda stunder. Förr behöfde man blott såra hans inbilskhet, så blef han ordknapp och stram för hela dagen; nu behöfde han blott tänka på någon bra tafla, som han sett, så blef han vid dåligt lynne. Han sträfvade ju så ihärdigt, hvarför skulle han då inte lyckas?

Han gick igenom sin salong och in i sängkammaren, städade undan några fruntimmerskläder, som lågo slängda i en fåtölj, tog upp en bandrosett från golfvet. Hvar kunde hon hålla hus? Borta hela dagen. Nå, det var ganska lämpligt för öfrigt.

Han var ej mera så lätt till sinnes, han visste inte hvarför han stod och såg på Paulettes kläder och på hennes puderask som på något, han aldrig sett förut.

Han kom nu så klart ihåg den gång, han gjorde hennes bekantskap. Det var ute i Bougival en söndag, — det var nu rätt länge sen. De voro der ute, ett litet kotteri, der voro canotièrer och sommarlätta damer och på la Grenouillère var lif och lust, parisiskt vårlif, medan roddarnes röster ljödo och de badande damerna i sina utfordrande bjerta drägter koketterade nere på stranden. Och sedan, då gasen blifvit tänd, följde middagen i en berså utanför restauranten och promenaden i halfmörkret mellan planteringarna, medan dansmusiken ljöd från paviljongen, som lyste bortom mörka träd och bladgrupper.

Der hade han händelsevis träffat till samman med Paulette.

Utan att veta hvarför tog han en påbörjad skizz, som stod der, och flyttade in den i en garderob. Den framställde henne halfliggande på en isbjörnshud, naken till midjan, tittande upp mot åskådaren och småskrattande.

Så gick han att äta middag, men maten smakade ej och det var alls inte trefligt. Ingen bekant träffade han heller.

Då han kom tillbaka från kaféet, var Paulette hemma. Hon satt i nattröja och lagade sitt snörlif.

»När du gick ifrån mig, *mon chat*,» sade hon på sin smekande pariserdialekt, »så gick också jag ifrån dig.»

Han frågade inte hvar hon hade varit; hvad rörde det honom hvar hon höll hus? Hon hade sin frihet liksom han. Och hon kom och ställde sig alldeles rak midt framför honom, såg honom med sina orädda blickar rätt in i ögonen, tog honom sakta i båda mustascherna på en gång och hviskade sitt vanliga smekord: »*Grand polisson*». Då kände han något besynnerligt stickande i bröstet som om han haft hjertlidande, och med en missnöjd min sköt han henne ifrån sig.

Men hon gaf sig inte så lätt. Hon kom efter honom.

10.

Det var den årstid, då målarne inte rörde en pensel utan hvilade sig allesamman för en vecka eller par.

»Hvad gör du nu för tiden? Du håller väl inte på med 'pengtyren'?» plägade Figge fråga de kamrater han mötte.

Figge syntes för öfrigt inte mycket till. Allt sedan Dina kommit till Paris hade han hållit sig undan. Han visste inte sjelf hur det kom sig. Men mycket gladlynt var han, och då han visade sitt morgonfriska ansigte inne på 'hörnan', der landsmännen sutto vid middagsbordet och åto efter evigt samma matsedel, så blef det alltid jubel och gamman.

Der var den gamla jargonen, det gamla fåneriet, som odlats förr i Stockholm, den sorglöst humoristiska stämningen, som eljest numera var

svår att komma in uti. »*Det* kommer sig deraf, ser ni, att tiden har en tand,» förklarade Figge den saken.

Bland klicken uppe på 'hörnan' mådde Figge godt. Så ock uppe på ateliererna, der djerfva tankar föddes och käcka försök gjordes, der arbetet gick hand i hand med munterhet och lefnadsfriskhet. Der satt Figge och hängde som förr hos Apemann. Nu hade han ju 'lånat bort' sina taflor — nu hade han råd att njuta af sin frihet.

Ulf var nervös och orolig. Äfven han syntes ej till i kamratkretsen. Det hade ibland kommit för honom, att han stod utom den, äfven när han var i landsmännens sällskap. Han hade ej de andras ungdomsfriskhet, han kunde ej skämta som de, jubla som de och ilsknas som de. Han visste sjelf inte hvarför, men en främling var han för deras lifsåskådning.

Man hade hört vissa rykten om hans ena tafla. Några hade sagt, att den ej blifvit antagen, andra hade helt annat att berätta om den, men svaret från utställningskomitén hade dröjt öfver vanlig tid, och han visste ännu ingenting.

I sjelfva verket tänkte han icke så mycket på taflan. Men allt sedan Fanny yttrat de der orden om konstnärerna och om konsten, hade hans tankar tagit nya vägar. Inte som det var något nytt, det hon sagt. Tvärtom, han hade ju sjelf tänkt ungefär det samma många gånger — och hvad hon yttrat om konstens höga mål,

var ju det samma som han sagt — förr — i den gamla tiden, när han var barnslig och ännu kunde elda upp sig af höga tankar. Men det var nu så länge sedan. Och hon sade det ändå på ett annat sätt — och tänkte det nog på ett helt annat sätt.

Han talade nu mera ofta med henne. Det blef ett behof för honom att bikta sig för Fanny och att höra hennes sunda åsigter. Och utan att han visste hvarför, hade han förtrott henne, hvad han knappast ens tillstått för sig sjelf, att han ringaktade sin konst och sig sjelf och tviflade på sin kallelse — ja, tviflade riktigt på den.

Det var en stor öfverraskning för henne att höra det. Hon tänkte på hans salongstafla, hur frisk och glad den var. Och *han* skulle ej tro på sin uppgift!

Han såg på henne, som om ett ord från henne skulle varit nog att döda hans tvifvel och återskänka honom hans förtröstan och den sjelftillit, utan hvilken ingen blir konstnär.

Men nu teg hon. Hon vågade ej utsäga sina tankar. Det kom för henne med ens, att hon alls ej hade någon rätt dertill. Hon hade förut talat till honom fullkomligt öppet och fritt som till en gammal vän, men nu var det något, som band hennes tunga. Hon var ju en liten obetydlig flicka, som ingenting visste och ingenting förstod. Hon hade redan sagt för mycket·

Och Svante kände, äfven han, att han hade ingen rätt att tala till henne så, som han gjort. Och så blef han också tyst.

Men han kunde ej längre leka blindbock med sig sjelf och dölja, att han bara tänkte på Fanny och att ingenting kunde drifva henne bort ur hans tankar. Paulette hindrade honom ej det ringaste. Hennes tid var ute, och nu hade hon för öfrigt rest bort till bekanta på landet.

Han skrattade åt sig sjelf och sade skarpa sarkasmer åt sig, gamla karlen, parisaren, som ännu en gång kunde bära sig åt som en skolpojke för en liten flickas skull. Han hade känt dussintals vackrare än hon, han sökte efter fel hos henne, var kritisk mot hennes växt och hennes gång, — hon *var* klumpig — han önskade, att hon ville visa några svaga sidor, ville koketera litet eller söka slå an på honom. Det skulle endast behöfvas en obetydlig tillfällighet, så vore han fri, han visste det, och han väntade på den.

Om detta helst hade inträffat, när han var en pojke och var akademielev hemma! Eller om det händt Figge! Figge, som han varit svartsjuk emot en hel termin för Dinas skull. Dinas! Han måste skratta. Ett år härefter skulle han tänka på Fanny med samma känslor.

Och det var ändå något med Dina, som han aldrig kunde frigöra sig ifrån. Deras vänskap, den mångåriga omtalade vänskapen hade ju löpt ut i det mest jolmiga förhållande, så att båda

tyckte sig ha mycket att förebrå den andra, de kände hvar andra allt för väl, ingen kunde lita på den andra och ingen af dem kunde tala fullt uppriktigt.

Det hade varit så halft. Bäst att inte alls låtsas om det.

Nu mera var han nästan ständigt ond på henne, ty hon plägade se så satirisk ut, då hon, när han yttrade något, såg på honom alldeles som ville hon säga: Fortsätt du, gå på bara, jag vet till punkt och pricka hvad du tänker!

Men nu tänkte Svante inte alls på Dina. Nu ansåg han sin dag förlorad, om han ej sett Fanny och fått tala åtminstone några ord med henne. Nu kände han ej mera igen sig och då de båda gingo vid hvar andras sida eller blifvit på tu man hand för en stund, så försvann hela verlden för honom och de voro ensamma der, de två.

Många betänkligheter och invändningar hade han likväl att strida emot, och hvar afton lofvade han sig sjelf att blifva förståndig och förhålla sig lugn. Ty det var ju hans pligt att aldrig tala om sina känslor för henne.

Han hade ingen ro. Långt in på natten gick han af och an i ateliern, der stjernorna lyste ned genom takfönstret. Han gick också ut på balkongen och stod länge och såg på den stilla boulevarden som låg der nedanför, ena hälften i skugga, den andra i svagt månljus. En

och annan vagn hördes skynda fram der nere, omnibussar med gröna och röda lyktor voro ännu i farten, fastän i sömnig takt, några herrar kommo gående arm i arm sjungande af full hals. Mellan träden sken cigarrbodens röda lykta och affischpelarens upplysta program. Framför sig hade han stängda fönsterrader, med ljus endast i en och annan vindskupa. Öfver taken sköt här och der en skarpt belyst gafvel upp och raderna af tegelpannor på skorstenarna tecknade sina silhuetter mot himlen. Öfver stod ett mörkt kyrktorn, som såg ut som en jätte, stående på taket. Längre bort höljdes allt i en rödskiftande dimma och deröfver låg den ljusa, blågrå, till hälften töckniga stjernhimlen med sina många bleka ögon, som sågo ned.

Allt samman tycktes så nytt för honom, som stod der uppe på balkongen, och ändå hade han sett det så mångfaldiga gånger. Och när han stod der, så gingo hans tankar småningom in på den nu mera vanliga vägen och han började att drömma om ett litet nätt hem, der Fanny var den goda anden, om en lugn framtid, om lycka och frid. Och ju längre han stod kvar i natten, dess lättare syntes honom hela lifvet, och han kände sig riktigt lycklig i ensamheten.

Han arbetade ej alls under denna tid, han var endast ute och visade staden för de sist anlända. Till kotteriet hade nu äfven Erland slutit sig.

Erland var en gammal bekant till de andra från Stockholm. Fastän ej konstnär — han var medikofilare — hade han likväl ofta deltagit i »kårandans» festligheter. Men aldrig hade han gjort något väsen af sig der. Han var en barnsligt försagd natur, gick mest för sig sjelf med händerna på ryggen, sade sällan ett ord, utom när han blef öfverraskad af något, som han såg eller hörde. Då mumlade han »jaså», och det ganska hörbart. Dina kom ihåg flera gånger, då hon hört honom säga »jaså».

När han kom, öfvergaf Dina helt och hållet Svante och lät denne öfvertaga Fanny. Men hon gaf noga akt på dem båda. —

En dag, då ett litet sällskap af landsmän farit ut till Meudon för att äta frukost i det gröna — på en veranda med utsigt öfver Seine och öfver de förtjusande stränderna bort åt Sèvres — märkte hon, huru orolig och nervös Svante var och hur äfven Fanny ej var sig rätt lik.

Skulle det verkligen vara möjligt? Dina kände till symptomerna.

Hon visste också om Paulettes tillvaro. Nå, det var ett förhållande som inte rörde henne. Men om Svante ville draga till sig Fanny, den lilla rara, oskyldiga Fanny, då var det hennes pligt att hindra det.

»Hvad är det åt unga herrn? Du är alls inte något roligt sällskap i dag,» sade Dina, när de gjorde en promenad efter frukosten.

»Jag har aldrig åtagit mig någon narroll,» svarade Ulf kort och tillade: »Den som inte vill ta mig, sådan jag är, får vara mig förutan.»

»Ja, det vet jag,» sade Dina.

»Hvad menar du?»

»Jag menar . . .» Nej, hon hade så svårt att säga ut hvad hon ville.

Svante hade längesedan uppgifvit alla försök att komma under fund med Dina. Hon var mera nyckfull än någonsin. Ibland var hon lika vänlig mot honom som förr, och då kunde han, när de skildes åt, också känna det som då, men lugnare, mera kamratlikt.

Men när de råkades nästa gång, var hon helt annorlunda igen.

»Ja, jag har reda på allt samman,» fortfor hon efter en stund. »Det är så nyttigt att komma hemifrån. Då får man lära känna menniskorna och se dem riktigt sådana de äro.»

»Studera efter naken modell, ja det gör man nog hemma också,» inföll Svante i sin gamla ton.

Dina rodnade häftigt. »Det der borde du ha sagt åt Fanny i stället för åt mig.»

»Hur så?» Han kände sig mycket hågad för ett litet uppfriskande gräl.

»Behöfver du fråga det? Fy! Du är lika dubbel du, som alla de andra.»

Han blef nästan förstummad. Det var så oväntadt. Han bet sig i läppen och var blek, och det första han kunde yttra var:

»Det skall *du* säga!»

Deras blickar möttes, men utan synnerlig värme. Dina drog ner sitt flor, såg sig om efter Erland och vinkade honom till sig. Han kom genast fram, såg på dem båda och mumlade sitt »jaså!»

Ulf kom ensam ett stycke efter de andra. Ensam måste han ju blifva, han som ständigt fordrade af andra just det, som han sjelf aldrig gaf. Han borde ha kunnat undvika att reta Dina genom sin elaka hänsyftning. Hade hon inte rätt att uppföra sig hur hon ville, att sluta sig till hvem hon ville och lemna sina vänner, när hon ledsnat på dem och kunde dem utantill? Han hade ju i sjelfva verket ingenting gemensamt med henne, hvarför skulle han då lägga sig i hvad som inte rörde honom? Det var förstås hon som börjat. Hvad hade hon också med honom att skaffa?

Han närmade sig Fanny, och hon tog honom under armen.

Det var en stilla vårdag. Seinen låg orörlig i solskenet och fåglarna sjöngo öfver allt i träden. Syrenerna voro redan fullt utslagna och fruktträden alldeles öfversnöade med hvita blommor.

Han hade börjat att språka med Fanny om hur långt försprång våren här hade mot der hemma. Men ju längre de gingo vid hvar andras sida, ett stycke efter de andra, dess mindre hade

de att säga, och det, de sade, kom så tyst, som finge ej ens småfåglarna höra dem.

Han visste knappast hvad de sagt, troligen endast några ganska vanliga och betydelselösa ord, — men han visste hvilken mening han lagt in i sina ord och trodde att hon förstått honom. Han visste, att han aldrig känt sig så till mods som nu, så lätt och fri och — ja, lycklig, rent af lycklig!

«Förlåt mig!» hviskade han till Dina, då de hunnit upp det öfriga sällskapet nere vid bryggan. »Jag var litet nervös nyss och tänkte inte så noga på hvad jag sade.»

»Snälla du!» sade Dina mjukt och förlåtande. Och han fortfor:

»Och jag vet nog att jag bör lemna dig i fred med dem, som du trifs bättre med än med mig.»

Ett minne dök upp för Dina, ett flera år gammalt minne. Hon kom ihåg orden »det der låter nästan som ett afsked». Det var Figge — och sedan var det Svante — och nu var det hon som blef afskedad.

Hennes röst darrade litet, när hon så vänligt hon kunde men utan att se på honom frågade:

»Hvarför det?»

»Jag skulle,» tillade hon, »sakna hvar och en af mina gamla vänner som deserterade.»

»Men af mitt sällskap har du ändå haft föga glädje.»

»Säg inte det.»

»Du är visst ond på mig?»

»Ond? Skulle jag bli ond på dig?»

»Nej, jag vill inte att någon skall vara ledsen på mig — inte i dag.»

Han gjorde då heller ingen hemlighet af det! Medan Erland satt och var angenäm mot henne utan att hon hörde mycket af hvad han sade, fick Dina fullkomligt klart för sig att Svante verkligen deserterat på fullt allvar. Och på hvilket sätt? Hon hade sagt ett ord om hans dubbelhet och han hade svarat: Det skall *du* säga!

Öfversittare hade han ständigt varit, van att behandla andra godtyckligt, öfverlägset. Men detta var dock för mycket, det var afskyvärdt!

Hon blef under dagen allt mera intresserad af hvad Erland hade att berätta. Och Erland blef allt mera språksam.

»Ulfs tafla har fått nummer ett. Den sitter på cymaisen midt på en vägg. Han får säkert någon utmärkelse för den.»

Det var dagens nyhet.

Fanny blef glad, när hon fick höra det.

»Det måste vi genast tala om för honom,» sade hon. »Han visste ingenting af, när vi skildes från honom i morse.»

Dina ville ej, men Fanny hoppade upp i en omnibus och då måste de öfriga komma efter.

De stego af utanför Svantes port.

»Monsieur Ulf?» frågade Dina portvakterskan. Hon vände ett vresigt ansigte mot dem — gumman var alltid ondsint, men denna gång mer än vanligt.

»Monsieur har inte kommit igen,» sade hon, »men madame är hemma.»

Fanny och Erland närmade sig nu. De hade ingenting hört.

»Förlåt, jag hörde inte,» återtog Dina. Hennes röst darrade något, och det var ej af blygsel som hon blef röd.

»Madame är der uppe,» skrek portvakterskan.

»Hvem talar ni om?»

»Om madame Ulf naturligtvis. — Se der kommer hon.»

Paulette kom hastigt utför trappan. Hennes lilla hund rusade storskällande före henne.

Fanny stod orörlig. Hon kände sitt hjerta stanna, kände, som gick något ohjelpligt sönder inom henne, kände, hon visste icke hvad. Hon hvarken såg eller hörde, hon hade sedan intet minne af hvad som skett, hon visste blott, att allt omkring henne med ens blef så förändradt. Och det kostade henne ej liten ansträngning att visa sig lugn och låtsa som om hon ingenting hört.

De mötte Svante på gatan ett stycke derifrån.

»Vi va' och sökte dig,» sade Dina.

En enda blick på Fanny var nog. Han såg att hon visste allt.

»Fanny,» hviskade han bönfallande.

Men hon svarade:

»Jag delar inte» — och det sade hon så fast och lugnt, att han aldrig kunde tvifla på hennes mening.

Erland frågade honom om han hört sin talas öde. Nej, det hade han inte. Och det tycktes inte intressera honom vidare, då han nu fick höra det.

De skildes genast. Inte ett ord hade Fanny sagt, utom det der: »Jag delar inte».

Svante kom upp till sig. Han kände sig så slapp och liknöjd. Nu föraktade Fanny honom.

»Jag har sett dina blonda landsmaninnor,» ropade Paulette till honom.

Då blef Ulf ursinnig. »Gå härifrån eller jag stryper dig!» skrek han. Och då hon sökte anlita sina vanliga medel, grep han henne i armen och kastade henne baklänges till golfvet. Så gick han derifrån utan att veta, hvad han gjorde.

Han gick och gick i timtal. Lika godt hvart han kom.

Det blef mörkt och man tände gasen. Han kom in i en labyrint af trånga, ruskiga gränder. Det började regna fint och genomträngande, gat-

stenarna blänkte. Han stannade på en bro och såg ned i det svarta vattnet, som glittrade under hvar gaslåga. Han stod och såg in i små bodar, der familjerna sutto vid middagsbordet. Han blef tilltalad af en barhufvad kvinsperson i regnkappa, han stirrade på henne men hörde inte hvad hon sade. Han dref fram på måfå.

11.

Hej, är det du?»

Det var Figges röst.

»Jag skall gå och äta mat, har du ätit? Inte? Jag går på »syltan» i dag i anseende till finansernas skrala ställning. Går du med, så får du se ett pittoreskt hål.»

Ulf gick med. Det var likså godt som att spatsera ensam på gatorna.

»Har du förirrat dig till denna trakten?» fortfor Figge. »Jag målar inne på en gård här borta vid sanct Jacques. Två gråa hästar och en Janne i träskor. Men nu har jag slutat för i dag. Fick lof att bjuda Jannen på öl, så nu måste jag gå på syltan och äta.»

Figge visade vägen. »Jag är känd i orten. Vet du, jag har lärt gubben och gumman tala svenska, när det inte gick för dem att få mig

till att tala franska. Man är så ogenerad här borta. Jag brukar spatsera i tofflor på avenuen, det gör ingenting.»

Han drog Ulf med sig in i ett varmt, stort rum med en ångande kamin midt på golfvet och bord vid bord, alla fullsatta af arbetare i hvita bluser, af svartklädda kvinnor och af rödbrusiga åkare i blankládershattar och röda västar. Och derifrån kommo de in i ett litet lågt kyffe med fet luft, som kunde skäras med knif.

Värden kom tassande efter i tofflor, tände en gaslåga, strök med en servet öfver det nedspilda bordet, diskade nödtorftigt ett par glas och slängde fram två kuvert.

Så plirade han på Figge och sade mycket tydligt:

»Mat?»

Det hade Figge lärt honom.

»Oui!» svarade Figge för att visa, att han ändå kunde litet franska.

Värdinnan kom nu med en vinbutelj. Hon var också klädd i tofflor. Hon sneglade på Ulf och frågade på svenska:

»Landsman?»

»Oui!» svarade Figge öfverlägset, och så försvann värdsfolket.

»Hvad sa du?» frågade Figge, då kamraten teg. »Skall du inte äta? Maten är skaplig och billig. Drick ett glas vin. Det är surt som fan

men i brist på bättre. Hör du, är det sant, att du tänker få medalj?»

Ulf skakade på hufvudet. »Jag vet inte.» Figge åt och drack med sin gamla aptit.

»Di säger det! Roligt att träffa dig för resten, jag har inte sett en menniska på bra länge. Vet du hvad, det här låg hemma, när jag kom nyss. Angenäm öfverraskning, hva?»

Han slängde med venstra handen fram ett bref, medan han fylde sitt glas med den högra. Svante tog brefvet och läste:

»*Monsieur!*

Vous êtes invité à vouloir bien faire retirer sans retard les oeuvres que vous avez soumises à l'examen du jury pour le Salon.»

Figge var ännu en gång refuserad.

»Adieu mon plaisir för den gången,» sade Figge. »Taflan kommer inte alls att synas på salongen, som jag tänkte. För resten var det i det hela rätt bra, nu kan jag studera den litet mera. Och härnäst skall jag dra till med något, så brackorna ska flatna, när de få se't.»

Ulf visste inte, hvad han skulle säga. Han vände på brefvet och tittade på baksidan. Der fans en teckning, som Figge ritat, sedan han mottagit den trefliga underrättelsen. Det var ett stilleben: en dödskalle med pjerrotmössa på, ett radband, ett timglas, en vissnad blomma i kruka och en stor spindel, som gick omkring

och glodde med runda ögon. Öfver stod skrifvet: »Resignation — la dernière religion».

Ulf såg på skizzen och papperet darrade i hans hand.

»Det der skulle kunna målas, hva?» sade Figge. »Tror du inte det kunde göra sig bra?»

»Åhjo,» mumlade Ulf.

»Men det gör för resten ingenting om hundra år,» fortsatte Figge. »Man blir inte bättre målare, fast man får sitta på salongen. — Tycker du det är kallt här inne. Då ska vi ha upp dörren, så få vi varmt. Roliga ordningar här i landet. Det är bara att dra ut ett par spikar, som de satt i vägen. Vänta, ska du se!»

Dörren vette ut till en slags trädgård. »Här är stiligt vid dager. Ett lusthus, som ser ut som en hönsbur.»

En stor anka kom och tittade in genom dörren, lockad af ljusskenet. Efter kommo flera andra traskande, de sträckte fram halsarna och gapade efter bröd. Ett par småflickor, som hade den trånga gården till lekplats, kom också fram och började öfva sig i att slänga ögon åt herrarne. De gömde sig bakom dörrposten, tittade skälmskt fram, knäppte med fingrarne, skrattade och ropade »pjou-pjou» åt Figge.

»Jag brukar äta frukost här,» sade Figge. »Det är så landtlikt med ankorna och lusthuset och småungarna. Påminner om Skanör. Och vet du, det var ett stiligt motiv här, innan träden

hade spruckit ut, när äplena blommade — elegant teckning, skall du tro. Men den syns det inte spår af nu, när det blifvit grönt, — allting skall då förstöras också. Jag brukar vattna der ute med min vattenkaraffin, men ändå kommer inte ett strå upp på gräsplanen utan bara på gången — *der* växer det i långa banor. — Du tycker inte om vin, du. Nu ska vi ha kaffe.»

Uppasserskan kom och delade Figges *mendiants*. Hon bara skrattade åt honom, medan hon åt. Sedan hon dukat af rullade Figge en cigarett, lade upp benen på en halmstol och sade: »nu mår man bra, hva?» och blåste rökhvirflarna ut genom dörren. »Vet du, numera kan jag aldrig måla när jag inte är mätt, om jag än aldrig så gerna ville. Det var alldeles tvärtom förr i verlden. När jag har ätit en styf frukost, då kan jag måla, men ser du, då *vill* jag inte måla. För öfrigt, hvad tjenar det till, kan du säga det?»

Inte visste Ulf, hvad det tjenade till.

»Vi ska ha likör. Skål, gamla prisse, tack för länge sen! Det här är alldeles som förr i tiden, hva? Vi ha haft många glada stunder till samman, vi två! — Du ser så trist ut. Du skulle bli refuserad, det är så nyttigt. Då blir man arg, och då gör man bra saker. När man har medgång blir man bara slapp, skål på det!»

Så började Figge att gnola sina gamla skånska visor, medan ankorna tittade in och slogo

med vingarna, som om de hört dem förut och ville applådera. Bäst det var frågade han, om Ulf råkat flickorna, och sedan tillade han utan förberedelse:

»Jag höll på att bli kär, — jag var visst kär, tror jag. Och du var bös på mig, gamle Apemann!»

Ulf stod upp och Figge gick också.

Han tog Ulf under armen och de drefvo omkring liksom förr.

Han drog in honom på ett brasserie, der han ville visa en mängd handteckningar, som sutto på väggarna, — superba saker af en ung fransman, som var död. Han hade fått blodstörtning. Hette Paillet för resten — styf pojke.

Till sist hamnade de uppe hos Figge, och då var han ganska rörd, tackade Apemann för hans gamla vänskap, ref upp tusen minnen från ungdomen, om hur man målat och hur man roat sig.

Då fick Ulf åter talegåfvan. Och hur hade det nu gått? Hvart hade de största talangerna tagit vägen? Och modet, hänförelsen? Allt samman var bara munväder, prat, dumheter. Man bedrager sig och verlden i det fallet liksom i så många andra.

Men Figge följde sin egen tankegång:

»Men det är ändå roligt! Hvad gör det, om man inte får sälja, det är att *göra* det, som är det styfvaste. Vänta, skall du få se!»

Han drog fram sina dukar, den ena efter den andra, ref undan rockar och annat, som med färgfläckar på lågo i vägen, lassade fram studier i högar, dammiga, delvis utsuddade bitar, färdiga taflor, som kommit osålda tillbaka till ateliern och som nu stodo och mörknade — de som han ej gifvit bort. Han lyste med ljuset på alla foster af hans ungdomskraft, hans lifliga fantasi, af alla hugskott och alla infall som af sig sjelfva tagit form och färg.

Han ref i högarna. »Det här blef aldrig färdigt. Det var en dum karl och en gammal fröken, som sade att det var så förtjusande charmant. Jag gaf'et tusan. Det äcklade mig att tänka på de papegojorna. — Den här — det är skräp — jag skulle ha fått sälja den, men den är så dålig så jag ville inte. Den här hade jag beställ af en bracka, — det var den enda beställning jag någonsin haft — den historien har jag talat om förut. Hade jag bara pengar, så skulle jag 'måla stora taflor för att slå gubbarna i halsen med der hemma.»

Figge hade nu blifvit riktigt ond; det blef han alltid, fast det gick långsamt, när han såg framför sig frukterna af sitt arbete

Han sparkade till studiehögarna: »Undan med eländet! Jag borde ha stannat på centraltryckeriet, när jag en gång var der. Och ritat buteljetiketter och cigarrlådskonstverk. Då hade

jag varit fet nu. Och då skulle ingen ha vågat säga att mitt arbete var dåligt!»

Hvarpå Figge började gnola Per Svinaherde, medan han sköt undan de stora dukarne. Han rätade upp sig, medan han sjöng, han höjde sin röst, och det var med kraft han slungade fram slutorden i visan:

»Jag är väl ingen svinaherde, fast ni tycker så —
Jag är den störste konung, på jorden månde gå!»

Då Ulf gått sin väg, kröp Figge upp på stegen till sin bädd i skydd af Rembrandts Nattvakt. Bakom den stora taflan försvann han, men han kunde inte sofva utan tyckte att han var med i det glada skyttegillet, tågande ut till lek och fröjd, och alla konstrecensenter stodo uppställda som skottaflor. Men han tyckte ändå synd om dem, ty *de* visste ju inte, hvad målarglädje var.

Hans bädd der uppe på loftet började att gunga betänkligt, i stora vågor, fram och tillbaka. Till slut fattade Figge ett djerft beslut. Han steg upp, tog ett fast tag i sängkanten och ställde sig att styra skeppet i sjögången.

Det var långt lidet på natten, då Ulf ringde på sin dörr och ropade sitt namn inåt portvaktarlogen. Inifrån mörkret hörde han en sömnig röst, som skrek:

»Madame är utgången.»

Då kom allt öfver honom igen — med ny kraft. Aldrig hade hans eleganta atelier varit så dyster och mörk som den natten, glädjelös och tom som hans hela lif var. Han brydde sig ej ens om att tända på ljus, och inte gick han ut på balkongen den natten.

12.

Det hade nu blifvit full sommar med varmt solsken, blå himmel och blommande kastanjer i Champs-Elysées. Salongen var öppnad, och uppsträckta och eleganta gingo kamraterna der och studerade och drefvo. Dit kom också Ulf ibland men alltid tidigt på morgonen, innan folkmassorna ännu hunnit fylla salar och gallerier. Han gick der ensam och såg likgiltigt på de tusentals dukarna, och allt föreföll honom så tomt och andefattigt. Och när han stannade framför sin egen tafla, som gjorde sig förträffligt gällande på sin goda plats i främsta raden, så undrade han, om det verkligen var han sjelf, som målat denna friska bild af sommar och lycka, och det syntes honom sjelfklart, att han aldrig mera skulle kunna åstadkomma något dylikt. Ty denna tafla hade verk-

ligen gjort sig sjelf, och det noggranna detaljstudiet hade endast tjenat till att drapera det friska, vinnande ämnet i en lika vinnande drägt.

Det var ju sjelfklart att han skulle ha målat bra under denna tid. Trots oron, den ständiga oron, hade han känt sig så frisk och så i jämvigt.

Men nu var det med ens slut. Hvarför hade detta händt honom? Hvarför hade Fanny kommit i hans väg? Blott för att lysa upp en dag och sedan gömma ett helt lif i töcken, för att lära honom inse sin litenhet, göra honom missnöjd med sitt arbete, han som förr hölls uppe och drefs fram just af sin starka sjelfkänsla.

Aldrig hade han förr varit i sådant uppror. Hvarför skulle han också bygga de der luftslotten? Han var ju inte något barn. Hade han inte gjort det, så hade han nu sluppit allt det här.

Hon delade ej! Det var hans egna ord. Han kunde inte harmas öfver att ha fått dem igen. Skulle hon verkligen haft rätt, var felet hans eget, hade han så lättsinnigt kastat bort sig, gifvit det goda i sig till spillo?

Nej, det var ju dumheter att tänka så! Visserligen var det en klyfta mellan honom och en så ren och frisk natur som Fanny, men den var likväl ej större än att han som andra kunnat öfverstiga den. Han hade ju ingenting ondt gjort. Många hade lefvat vildare än han. Ty han hade ändå bevarat sin innersta natur obe-

fläckad, hans hjerta hade aldrig tagit minsta del i hans små snedsprång.

Fanny kände i sjelfva verket föga till verlden, fast hon en gång sagt de der orden att det är bättre, om flickan får se lifvets afvigsida, sådan den är, än om hon tänker sig den, förförisk, förgyld.

Han förstod henne ej. Hon var inte som andra flickor, det var just olyckan. Och ju mera Svante tänkte på henne, dess mindre önskade han, att hon varit det, — fastän *han* i så fall skulle varit mindre olycklig nu.

»Jag delar inte!» Skulle det verkligen inte vara kvinnans lott — — att dela?

Han kom hvarken ut eller in, han förstod henne lika litet som han förstod sig sjelf.

Och omöjligt var det för honom att tala med henne om detta. De hade kommit i en helt ny ställning till hvarandra. Han märkte mycket väl, huru hon undvek honom, och det var honom omöjligt att göra minsta steg till ett närmande. Skulle han ödmjuka sig, tigga om nåd? Nej, hvad som än komme att hända, feg skulle hon aldrig se honom.

Hon älskade honom inte, det var allt för tydligt; hade hon gjort det, så hade hon helt säkert . . . delat. Och då han nu ej kunde väcka hennes kärlek, så återstod för honom ingen-

ting annat än att söka lugna sig. Resignationen är ju vår yttersta religion.

En morgon, då han slagit sig ned i salongens trädgård, der skulpturverken stodo mellan bladväxterna, så träffade han oförmodadt på Dina. Hon kom vid Erlands arm, glad och elegant. Då de fingo se Ulf sitta der, stannade båda och kommo fram till honom.

Han tyckte, att Dina rodnade, men kanske var det bara hennes moderna röda flor, som förvillat honom.

»Så osynlig du är!» började hon, i det hon satte sig ned på jernsoffan. »Tänker du glömma bort dina gamla vänner nu, när du håller på att få ett namn som målare? För du vet ju, att du har medaljen? Det hörde jag Laurens säga, — jag var uppe hos honom i går. En sådan atelier han har! Och jag sade visst många dumheter, när jag talade vid honom. — Vet du, vi var ute till Robinson i går. Hvarför kom du inte med? Hela min gamla kåranda var med.»

Han såg på henne. »Jag var inte hågad. Och jag hade för öfrigt visst varit öfverflödig der. Jag vet inte om jag har den äran att räknas med till din gamla kåranda.»

»Hvad skall jag eljes kalla den?» frågade hon sakta och såg på honom med en blick, som ej var vacker. »Kanske mina vänner? Alldeles

som om jag skulle ha några vänner! Det har jag aldrig haft. Inte en enda.»

Hon talade sakta för att ej Erland skulle höra hennes ord; han hade gått några steg åt sidan för att se på en marmorgrupp.

Svante såg bort till honom och hon förstod hans mening.

»Jaja, det fins undantag. Erland tycker jag om. För öfrigt skall man aldrig tro på menniskor utan ta allting kallt. Det är enda sättet. — A propos, i morgon ska vi ner i katakomberna. Följer du med? Jag har varit der en gång förut. Det är rätt lustigt att gå der nere och se på benhögarna, — alla blandade om hvarann — inlagda, se ut som fikon i en låda. Det är verkligen löjligt. Man blir inte alls andäktig af att se på det.»

Hon berättade några kvickheter, som man yttrat der nere, och Svante undrade, hvarför hon var så talträngd i dag, — nästan som om hon velat dölja något eller som om hon tänkte endast på en sak, som hon ej talade om.

När Erland åter närmade sig — Erland var ett mönster af fin takt — då steg Dina upp.

»Nej, vi skulle gå och köpa ett par sköldpaddor, som jag skall skicka hem. Fanny tar dem med sig. Ja, du vet ju att hon reser i kväll.»

Det visste Svante alls icke.

»Kom i håg, att du skall ha en afskedsbukett med dig,» var det sista Dina sade, hvarpå hon småleende hoppade bort vid Erlands arm.

Fanny skulle resa!

Och allt skulle bli som förut.

Om det blott *kunnat* blifva som förut! Men hon skulle vara död för honom, han skulle ej ens få säga henne farväl, ty till bangården ville han inte gå, och den föreskrifna buketten från honom skulle hon säkert blifva utan. Hon var ju förlorad för honom.

Hans tankar irrade till Dina, den vackra lilla varelsen, hvars koketta hatt och blonda lockar ännu syntes borta vid utgången. Äfven henne hade han en gång förlorat genom sin fåfänga. Fast det var ett helt annat förhållande med henne. Men skulle han då mista alla, han fäste sig vid, skulle allt godt hos honom alstra endast saknad, harm, tomhet?

Han smålog bittert. Var han ej i sjelfva verket allt för svag att kunna hysa en stark känsla, en djup kärlek, som varar för lifvet? Ah, hvad tjenar det till att grubbla öfver dylikt? Det är nu en gång som det är.

Hemkommen träffade han Paulette. Hon hade varit borta på besök hos sin onkel i Compiègne.

Han skulle under andra förhållanden alls ej ha fäst sig vid denna uppenbara lögn — ty han visste att hon varit kvar i Paris, — ett par af hans vänner hade sett henne på Edenteatern en kväll — men i den sinnesstämning, han nu var, kunde han ej uthärda hennes fräcka leende, utan

hans vrede brast lös och han befalde henne att på ögonblicket lemna hans hus.

Det blef en häftig scen. Hon storgrät och släpade sig för hans fötter, och då han var blind så väl för hennes ångest som för hennes behag, så blef hon vild och gaf sin svartsjuka fritt lopp, rasade om hans blonda väninnor och svor att strypa dem, att kasta vitriol i ansigtet på den första af dem, som trädde in genom dörren, — och slutet blef, att hon lofvade att lemna honom, om han gaf henne 20,000 francs.

Uppträdet afbröts genom en ringning på dörren. Ulf låste in sin 'herskarinna' i sängkammaren och gick att öppna.

Det var en konsthandlare, som föranledd af den framgång, monsieur Ulfs salongstafla haft, bad att blifva ihågkommen, när monsieur härnäst ville afyttra något arbete. Hade monsieur ej till äfventyrs några studier att lemna nu genast?

Ulf lofvade att söka fram allt hvad han hade, så kunde monsieur välja. Och det blef ett bugande och ett ursäktande och artigheter i mängd, isynnerhet från fransmannens sida.

Då Svante öppnade för Paulette, hade hennes fordringar stigit till 30,000 francs. Han svarade henne ej ett ord utan gick ut.

Han kunde ändå ej afstå från att gå bort åt jernvägsstationen till för att få se en skymt af Fanny. Och mycket riktigt såg han henne i en vagn på rue de Lafayette. Men då svek honom

hans mod, han vände ryggen till, och när han såg sig om hade vagnen passerat och var borta.

Han fortsatte sin väg och kom upp till Eremitaget, der ett par landsmän sutto och småsvuro öfver att ej kunna hitta på något roligt i det glada Paris, som var så lagom gladt. Då kom det öfver Ulf något af hans gamla uppbrusande lynne, och han ropade till dem:

»Kom, så ska vi ut och blöta min medalj!»

Han tänkte inte mera på, hvad han gjorde. De flyttade sig öfver till Elysée, vandrade sedan på morgonen ut åt landet, åto frukost i en by någonstädes, spelade biljard och drucko öl och kommo ej åter till staden förr än på eftermiddagen.

Då var Fanny redan långt borta.

13.

Det var vår igen. Flera år hade gått, sedan Svante Ulf fick sin medalj. Han räknades nu bland Frankrikes mera distinguerade konstnärer, ja, han var så 'distingué', att han ej ens brytt sig om att utställa något arbete på denna salong utan föredragit att lemna några småtaflor till en utställning i Mirliton. I den eleganta klubbsalongen fingo taflorna bättre platser och blandades ej bort i hopen, och allmänheten, som kom dit, visste på förhand, att alla taflor, som fått ett rum der, voro målade af store mästare, af konstnärer, hvilkas arbeten 'väckte sensation' och hvilkas personer voro föremål för det afguderi, som Paris egnar målare och skådespelare.

Men granskade man noga de studier, som buro namnet Ulf, måladt i raska drag vid dukens

underkant, så kunde den skarpsynte upptäcka, huru målaren strukit öfver ett årtal, som skvallrade om, att taflan förskref sig från den tid, då lyckan ej ännu öppnat ryktbarhetens portar för den firade konstnären.

Det var samma förhållande med de skisser, han stält ut året förut, och som förskaffat honom så varma loford från tidningarnes konstgranskare med lille Albert Wolff i spetsen.

Ja, Svante hade gjort lycka. Han visade sig nu mera sällan i sina gamla kamraters krets. Han höll sig för god för den gamla 'kårandan', som inte var någon kåranda och som för öfrigt nu var förstärkt af många friska krafter, komna hemifrån — »alla målarpojkar resa ju ut nu för tiden», yttrade Ulf öfverlägset — och de kunde också reda sig godt utan honom, i synnerhet som hans nu mera vanliga tystlåtenhet, då han druckit ett par svenska toddar, ofta öfvergick till ett bittert hån öfver konsten, både tidens och hans egen. Han kom alltid till den slutsats, att det var humbug alltsamman.

Svante anade kamraternas tankar om det, han sade, och han visste äfven, hvad de tänkte om honom sjelf. Sjelf hade han bättre än någon reda på orsaken till sin framgång. Han hade funnit ett anslående ämne, råkat in på en obeträdd väg, och den som i Paris finner på något nytt, den är säker om framgång, åtminstone för en tid.

Men då han i ett par år upprepat sina motiv några gånger, kunde han ej undgå att se tomheten i de ämnen, han valt. Det var ju intet annat än uppställda modeller, han målat, intet annat än kopior, endast arbete, ingen själ i hans konst. »Verkar det förädlande?» kunde han fråga sig sjelf. Han kunde ej mera dölja, att den uppburne konstnären börjat tröttna, och att det just var hans tvifvel på sig sjelf, på sin kraft och sin förmåga, som dikterade hans bittra utfall mot andra. Och då hans misströstan dref honom till overksamhet och till pariserlif, då släppte han ut sina studier, dem han aldrig förr velat afyttra, derför att han ämnat måla taflor efter dem. Dessa några år gamla studier voro fullt ut värda det beröm, man gaf dem, och han läste i tidningarna om huru lofvande han fortfarande var, och om hvad konsten hade att vänta af denne käcke soldat, som bar marskalkstafven i sin ränsel.

Någon gång kom han ned på 'Syrach' — den anspråkslösa vinlokalen, der landsmännen numera samlades ibland — och det hände då, att han mot allt skick och bruk tog Paulette med sig dit. Det hade ingenting blifvit af med deras skilsmessa.

Då satt hon vid bordsändan med sin lilla hund i knäet, satt der leende och med feta, röda kinder — hon hade blifvit fet under de sista åren. Men det hände en gång, att när Svante

yttrat ett allt för närgånget ord till henne, hon blef ursinnig och kastade sitt ölglas rätt i ansigtet på honom. Och sedan kom hvarken hon eller han dit mera.

Men dagen efter detta uppträde blef Svante på allvar af med sin 'herskarinna'. Han gaf henne de 30,000, hon begärt, och reste ned till Spanien. När han kom igen, var hon borta från hans våning.

»Stackars Ulf,» hade en af kamraterna yttrat, då han gått ifrån Syrach, »han har inte för roligt.»

Nej, han hade föga roligt. Han målade åt sig en resignation efter Figges idé — med timglaset, pjerrotmössan och spindeln. O, hvad han afundades Figge, söndagsbarnet, som aldrig tviflade och aldrig miste modet, som fordrade intet och aldrig ens visste, hvart han sträfvade, utan lät instinkten leda sig och bara gick fram eller drefs fram utan att veta hvart — och som var omtyckt af alla, fast han aldrig gjorde någonting för att blifva det.

Kort efter sin återkomst från Spanien träffade han Figge en middag i Luxembourgparken. Figge var mycket luggsliten men ganska lik sig för öfrigt. Han bar sina långa spetsade mustascher pekande mot skyn, hatten satt elegant på sned, och han hade en spritt ny och modern käpp med ett dogghufvud på.

»Nej, se på Figge! Länge sen jag såg dig.»

»Likaledes, likaledes!»

»Nå, hvad gör du nu för tiden?»

»Jag går och väntar på Sten,» sade Figge. »Du har inte råkat honom? Han är dysterkvist nu för tiden, — men det ger sig väl. Han har kommit hemifrån just i dagarna och är arg som fan på dem der hemma. Vi skulle träffas här.»

»Nå, du sjelf, Figge! Har du målat mycket?»

»Åh ja, litet af hvarje. Jag har bott på landet hela året,» berättade Figge. »Jag tycker om landet. Vet du, jag är vegetarian nu för tiden, lefver på bara grönfoder. Det är så ondt om kött, ser du. Jag blef bekant med en gubbe, som ritar helgon; dem har jag kolorerat åt honom; jag har smort i hop en helvetes massa helgon åt 'en — med glorier om skallen hvar enda en. Jag har lefvat på det, när ingen ville ha mina tablåer. A propos det, så blef min lilla tafla antagen i år på salongen — det var en käring i blått förklä', som matade höns. Jag hade svängt ihop en stor hexdans, men så gaf jag den så många som flyger och far och skickade upp gumman i stället. Hon sitter uppe vid taket. Man kan se henne, om man har kikare. Jag gick i fjorton dar och sökte, innan jag fick tag i henne. Det var också något att stå efter, att få komma med på salongen! — Sen skickade jag hem taflan. Den har hängt på 'konstis' och sen skänkte jag den till något lotteri eller hvad det var. Man får vara nöjd att man blir af med

sina saker. Och vet du, Mancke skickade hit en tidning hemifrån, der jag fick på huden naturligtvis. Motivet var illa valdt och käringen för ful och för illa klädd — och de begrepo inte, hvarför jag målat henne. Rätt skämtsamt! Det är det enda, jag hört hemifrån sen i julas. Nu har jag hyrt in mig der ute på bondlandet för en franc om dagen. Gubben är lifvad, fast han aldrig kan tala, så folk begriper ett ord. Sjunger visor — så der *la hit lala* och ritar helgon i långa banor. Men i dag så hade de helgdag derute och gubbens bod var stängd, så jag blef inte af med mitt helgon och fick således inte den der francen, — och derför spatserade jag in till stan tidigt i morgse för att inte behöfva skämmas. Det är allt litet magert ibland. Det är som förr, när jag bodde hos gumman Blom, du mins, i Riddargatsbacken, och var inackorderad i maten, och der fick man inte kött oftare än hvar fjortonde söndag. Jaja, du förstår, hvad jag menar. — För resten är det stiligt der ute, skall du tro. Stockrosor och pittoreska gårdar, och man går klädd i träskor om vintern och i simbyxor om sommaren — en riktig idyll, hva? Om vinterkvällarna sitter man i ett nedrökt kök och dricker cider — surt som fan — med bassarna och sjunger visor. Jag skulle lära dem 'ajös, mitt fagra hår', men den gick inte i dumskallarna. — Vet du, det är något af Skåne i den der naturen — vida slätter och små träd-

gårdar, — fast allt är så instängdt här. Gråa murar om allting!»

»Har du inte tänkt på att fara hem igen?»

»Nej, jag har inga slantar. Och hvad skulle jag göra der för öfrigt? Gumman mor är ju död.»

Figge blef tyst. Och nu såg Svante, att äfven han ändå blifvit förändrad på dessa sista år.

»Ska vi sätta oss ned och ta en bock?» föreslog Ulf.

De hade stannat utanför ett kafé på rue de Medici. Omkring dem var ett brusande lif, omnibussarna stretade upp för boulevard Saint Michel, droskor vimlade om hvarandra och det var mycket folk ute. Framför dem lyfte sig Pantheons kupol, luftig och lätt, och en fontän skvalpade sakta framför grindarna till Luxembourg.

»Vi tänkte gå och söka rätt på Erland och Dina,» sade Figge, då bocken var utdrucken. »Sten talade om, att de reste hit för en vecka sen. Du har inte råkat de unga tu.»

»Nej, jag visste alls inte, att de var här,» sade Ulf.

»Det är alltid roligt att se sina gamla flammor som gifta, hvad? — När de ha gift sig med någon annan, förstås,» fortfor Figge.

»Hör du, bror!» sade Ulf, när de stego upp för att gå. »Jag skall tala om något för dig. Jag har verkligen funderat på att flytta hem. Jag har fått en påstötning. Gubben Borg der hemma

ämnar ta afsked nu, och om jag kommer hem, så tror jag nog jag får hans plats.»

»Tänker *du* bli professor?» ropade Figge och Svante tyckte sig läsa i hans blick de der öfvermodiga orden från den djerfva ungdomstiden: »Unnar du mig inte att bli konstnär?» —

»Der ha vi Sten!»

Figge förklarade, att det var bra trefligt att träffa »så kallade samtida, som alltid hålla samma ålder som man sjelf».

Sten var mager och blek. Han såg nervös och öfveransträngd ut.

»Du behöfver komma på gräsbete,» sade Figge. »Följ med mig ut till min idyll.»

Det hade 'skriftställaren' god lust att göra. Han var utarbetad och utledsen vid käbblet hemma, vid allt personligt gräl, som förde till intet resultat.

Hur han hade det? »Jo tack, jag har det litet annorlunda än förr, när vi gick der hemma och fånade.»

»Vi ha det annorlunda litet hvar,» sade Ulf.

»Ni va emellertid kloka, som bergade er i tid. Men jag har fått gå der hemma, så jag varit nära att bli ett nöt, inskuffadt i sitt bås. Nu skall jag hoppas, att jag inte behöfver resa hem igen på mycket länge. När jag håller mig på afstånd, skall jag väl åtminstone kunna hålla mig ifrån att bitas, när man skäller på mig. De

ha, vet ni, ett ypperligt patent der hemma att fostra revolutionärer, eldröda radikaler, — de förstå att utså bitterhet, att egga oss, tills vi bli rent af galna och hoppa öfver alla skacklor. Ja, det der ha ni inte varit med om. Här ute aktar man sig, här fins åtminstone dueller, och det är en god sak, fast den missbrukas och blir ynklig och löjlig, den med. — Vi va bra dumma i vår ungdom, som blef sådana här onyttiga varelser, inte sant? Det var bara för att vi inbillade oss, att vi hade något att uträtta i verlden. Hvarför blef vi inte embetsmän eller handelsmän? Då skulle ingen ha skällt på oss och vi skulle ha blifvit ansedda och täta. Det är mycket bekvämare att bli en aktad samtida än att sälla sig till de öfverflödige. Och då skulle vi ha styrt samhället och tvungit hvar ung åsigt att kapitulera och strypt hvar sjelfständig man, vi fick korn på. — Men det är inte värdt att ilsknas. Dumheten är i alla fall på vår sida. — Nej, låt oss tala om någonting annat. Du tänker ju flytta hem, Svante?»

»Ja-a, jag skall allt se mig för, hur det är der hemma. Stannar kanske inte så länge der.»

»Ni borde i alla fall inte ha något att beklaga er öfver, tycker jag,» fortfor Sten. »Ni ha det så bra som helst, få stipendier och skuffas fram ett bra stycke. Och sen få ni tillstånd att emigrera, såsom för fosterlandet onyttiga. Så få ni vasen som ersättning för den der guda-

gnistan och de der himlagåfvorna, som ni tappat bort och inte kunna hitta rätt på igen.»

»Ja,» sade Ulf, »det är litet öfverraskande, när man inser, att man är en handtverkare och ingenting annat — som till på köpet arbetar bara för andras nöje.»

»Det borde man lärt er från början,» sade Sten. »I alla fall är det få af er, som tänka på att sluta upp med det lönlösa yrket. Du Figge, du har ju aldrig haft någon framgång . . .»

»Mycket litet.»

»Har du inte tänkt ge allt samman på båten? Eller hvarför är du så envis i att hålla på och måla?»

»Hvarför? Fan, derför att jag ingenting annat duger till — och derför att jag ger allt annat så många som flyger och far.»

»Ja, *du* har det bra, Figge. Men ser du, jag har bara att välja mellan att uppge det jag sträfvat efter och bli en sansad medborgare, som håller på det bestående, om det så är friskt eller ruttet — eller också att bli ettrig på allt, rödrasande och vild. Vi gjorde nog bäst i att ge oss. Men *jag* gör det i alla fall aldrig.»

Ulf invände ingenting. Han bröt upp. Det var tid att gå.

»Du får det nog bra ändå,» sade Figge, när de gingo nedåt boulevarden. »Du skall ta dina gossar med dig och resa utåt landet. Lär dem att måla ute i fria luften du, och låt dem aldrig

lägga under med asfalt. Det vore rätt festligt att komma hem på ett ryck. Men bara på en vecka. För här ute *kan* man åtminstone bli något, om man anstränger sig.»

De stannade nu utanför Odéon.

»Nej,» sade Figge, »nu skall jag i förbifarten gå upp på Luxembourg och titta på Lhermittes färg. Det är allt för violett, hva? Verkar litet porslin, tycker du inte det, fast det är duktigt?»

»Ja, adjö då, gamle Figge! Om vi inte träffa hvarann mera nu — jag reser kanske snart — så tack skall du ha! Vi råkas väl någon gång! Adjö, Sten.»

»Frid med dig, Apemann!»

Ulf vände dem hastigt ryggen och gick fort derifrån. Det var icke den distinguerade parisaren, som uttalat hans sista ord, utan det var gamle Apemann från 'inrättningen' hemma vid Röda bodarna och från ateliern uppe i Stockholm, från den tid, då ännu allt låg i knopp, då man hoppades och väntade, då ingenting ramlat ännu, och då hela verlden var öppen och fri och lyst af vänligt, värmande solsken.

»Hvad skall man göra?» sade Figge till Sten. »Das Leben ist ein Traum.»

Och medan de gingo upp för trapporna till museet, balanserade Figge med sin nya pariserkäpp och gnolade på en af sina otaliga gamla visor:

»Tacka vet jag turkarna,
sitta lugna i divan,
låta odaliskerna
dansa utaf bara fan!»

Och då han sett på Lhermittes färg och sagt till Sten: »jag skall göra det ändå styfvare», så gick han ut igen med en oförskämdt nöjd uppsyn, med de långa mustaschspetsarne pekande uppåt och cigaretten i mun. »När man är målare skall man vara lifvad!»

Han hittade en slant i sin ficka. För den köpte han sig en näsduk på trottoaren utanför en bod, och så vandrade de båda att söka upp de nygifta.

14.

På middagen var det nästan sommarväder, blå himmel med små strömoln, ljumma vindar och vårblått vatten ute i Saltsjön, — bländande solsken öfver husraderna och skarpa skuggor på gatan efter hvar lyktpåle. Humlegårdens gräsmattor sökte inbilla folk att de voro gröna, små blåsippor bjödos ut på gatorna, och kastanjerna nedanför kanonierkasernen började få knoppar. Det ville ej bli någon riktig vinter, fast man redan var inne i februari.

På aftonen hade det regnat. Gatorna voro slaskiga och vattenpussarna blänkte i gasskenet.

Föreståndaren för det nya tekniska läroverket hade med ett hjertligt handslag tagit god natt af gamle baronen och kammarherren, som skjutsat honom hem. Han hade slagit igen vagnsdörren, portvaktens gumma hade släppt in honom,

och så gick han långsamt upp för de många raka trapporna. Korridorerna försvunno i mörker, här och hvar skymtade en hög dörr med några stora bokstäfver målade tvärs öfver.

Han kom till sin dörr. Der satt en stor anslagstafla bredvid och på dörren en visitlåda med namnet: Svante Ulf.

Han gick in i sin salong och tände ljus. Han tog af sig fracken, slängde på bordet ett par hopkramade hvita handskar, drack vatten, tände ett ljus till.

Sömnig var han alls icke. Han tog en cigarr på rökbordet, lade upp benen på soffan och såg sig omkring.

Det är ett vackert konstnärshem. Han kan se med välbehag på mattans stilfulla mönster, på björnhuden under bordet, på det skulpterade renässansskåpet, de pompejanska vaserna, på allt som blänker och gnistrar på skrifbordet, på väggdekorationen midt framför med dess pikanta färger — uppslagna solfjädrar, små akvarellutkast, paletter med en skizz målad af de färger, som ännu sutto torkade kvar utefter kanten, och de gamla lampetterna af drifven messing. Allt samman skuggadt af murgröna. I midten sitter hans eget porträtt, taget från ryggen — mycket roligt, det hade Figge gjort en afton ute i Marlotte.

Figge ja, hvad månde han nu göra? Sitter väl i draget på sin atelier, om han ens har någon,

med en schal lindad om benen och pipa i munnen — lefver på grönfoder — kött kanske »hvar fjortonde söndag», det var ju så han sade — och gnolar och målar och hoppas, att hans tid skall komma. Det har han nu tänkt bra länge.

Det är ett år som Ulf haft den här platsen. Han blef inte professor efter gubben Borg. »De ville inte ha dig på akademien,» sade Mancke, hästmålaren, »utan gaf dig den här platsen för att kunna gå dig förbi vid professorsvalet. Der har du skälet.»

Mancke hade alltid varit oförskämd och hade blifvit riktigt svår på sista tiden. Han hade inte haft tur, han. Höll fortfarande på att måla sina hästar, men nu alltid i små dimensioner, eljes fick han aldrig sälja dem.

Ville inte ha mig på akademien!

Han kom att tänka på, hur hans åsigter förändrats, huru lifvet lärt honom helt annat än hvad han hoppats och tänkt.

Ulf hade hållit ett tal för gamle baronen vid supéen, för den vördade konstälskaren och kännaren. Han hade verkligen öfverträffat sig sjelf, och på hemvägen hade den sirlige gamle hofmannen frågat, om han hade något emot en hofplats. En intendentsplats var just ledig. Inte någon lön att tala om — men titeln och rangen. Och ingen svår tjenst — hänga upp taflor och ordna porsliner.

Ulf hade varit medgörlig. Han hörde ännu baronens afskedsord: »lita på mig».

Han tog ett ljus och gick in i sin atelier.

En stor, präktig atelier. Öfver allt funnos konstverk, byster, antika afgjutningar. En gobelin, framställande Psyche i det ögonblick, då Amor lemnar henne. Bakom den stod en stor tafla, som han börjat i Paris, men som han sedan aldrig brytt sig om att göra färdig.

Staffliet upptogs i stället af en liten duk med en bondgosse och en flicka, en sådan målning, som gjorde honom populär här hemma.

Gröna slingor virade sig omkring det breda fönstret. Utanför var himlen mörk med en och annan svag stjerna. Här och der ett enstaka upplyst fönster med en brinnande lampa.

»Arbeta? Nej, det är inte vägen.» Han gnolade på Künstlerleben, som han valsat efter med fröken Marika, och han hittade mossrosen, som hon tappat och han behållit. I morgon skulle hon jämte gamle baron göra en visit på hans atelier. De skulle finna den charmant. Men staffliet med det älskande paret rullade han undan bakom ett draperi att sällskapa med mannequinen.

Friska blommor skulle han ha i vaserna. Hon tyckte ju så mycket om blommor.

Han skrattade för sig sjelf och blåste ut cigarröken i en lång stråmma, som blef kvar orörlig i luften framför honom.

Så glad som i kväll hade han ej varit på mycket länge, inte ens den dag, då han fått sin utnämning.

Mossrosor — Dina plägade förr ofta bära mossrosor vid barmen.

Dina och hennes man, doktorn, hade varit med på balen. Hon var ännu vacker, tyckte om att hålla små fester för målare, reste mycket och målade ibland någon liten miniatyrtafla. Men hon brydde sig inte om att ställa ut dem.

Ulf och hon hade blifvit goda vänner igen. De hade ju intet skäl till annat. Tvärtom hade de ju ganska mycket gemensamt från ungdomsdagarna.

Det var ändå länge, länge sedan!

Ulf hade också någon gång råkat Fanny hos henne. Fanny var inte gift. De hade talats vid om likgiltiga saker, men det fans så mycket, de ej kunde tala om, det var något tvunget öfver deras ord, något som höll dem båda på afstånd från hvarandra.

Han undvek henne. Det låg, tyckte han, en stum förebråelse i hennes blick. Hon var som ett slags samvete för honom — han ville helst inte råka henne.

Aldrig blef han heller fri från minnet af de der barnsligheterna.

Han gick ut i sin salong igen. Dagens post låg framme. Han vek upp en tidning och fick der läsa om sig sjelf, om Svante Ulf, »vår sant nationelle konstnär, som aldrig förnekat sitt svenska blod, sitt nordiska kynne och aldrig tappat bort sig sjelf i främmande land, fastän han rönt rättvist erkännande der».

Det var förstås en god vän och bror, som skrifvit det der. Men ingen kunde påstå annat, än att den der vännen var en sjelfständig natur, som utsade sin egen mening.

Nej, der låg ju ett bref med franskt frimärke! Från Sten. Sten skref ibland, när det föll honom in.

Ett långt, tätt bref.

Sten hade nu verkligen lugnat sig. Den öfverretning, som först när han kom till Paris gjort honom så bitter och ettrig, hade gått öfver. Han arbetade nu med kraft och mod men i de radikales leder. På ackord kunde han ej lefva, helt måste han gifva sig åt den sak, hvars strid var hans.

Men hem ville han ej komma.

Hvad var det, som stod der? Figge, skref han, har målat en tafla, som väckt mycket uppseende bland konstnärerna här. Den är nu inlemnad till salongen. Antingen når han denna gång en stor succès eller får han ett namn bland konstens venstermän, ty taflan är lika genomfrisk och naturssann som den är rebellisk. Jag tror dock han blir erkänd, ty här är det tillåtet att hysa egna åsigter och att följa dem . . .

Figge — Figge en stor konstnär! Skulle Figges tid nu vara kommen? Nå, det vore välförtjent, han hade ju sträfvat så länge.

Säkert var det dock icke.

Der stod mera om Figge. »Han ber helsa de af den gamla kårandan, som finnas hemma.

Han sade i går till mig, när vi voro ute och dref: 'Jag undrar hur det ser ut der hemma — om allt står så der mörkt och hårdt och tungt, som de säger'.

Ja, det gör det, tyvärr.»

Ulf kände sig litet orolig. Han kunde ej låta bli att tänka med saknad på den der tiden, när jorden ej räckte till, när man ej var rädd för något — icke ens för sin framtid. Frihet, full frihet! Kamraterna hade stannat der ute och ett par af dem voro ansedda nu, hade taflor på Luxembourg, hade ett namn i den europeiska konstverlden . . .

Sjelf hade han nog också ett namn. Han bar titeln kunglig målare och var snart i tur till vasen, han var ledamot af nationalmusei inköpsnämnd, han spelade kort med gubbar i kraschaner. Men — det fans dock ett *men*.

Han visste det, han ensam, det som verlden förr eller senare skulle inse, att hans senare taflor voro sämre än de förra, att han gick bakut. Och han vågade ej börja något nytt större arbete af fruktan att förspilla sitt konstnärsnamn.

Men han var också ohjelplig i att alltid vara missnöjd med sig sjelf! Andra prisade honom. »För mycken sjelfkritik, för höga tankar om konstens mål», hade man skrifvit om honom. Och nu, då han nått målet, menniskans mål på jorden: en sorgfri ålderdom med goda inkomster — nu var han heller inte nöjd och skulle nog aldrig blifva det.

Men klockan var redan fyra.

Han lade i hög en mängd papper, som skulle genomses på morgonen, ansökningar, kostnadsförslag, lade fram några eleganta böcker och ett par dyrbara raderingar och gick så in i sitt sofrum, prydligt inredt i empirestil med mumiehufvuden och gripar och Ifigenias offer i relief ofvanför toalettspegeln.

Han var ändå litet trött, nu först kände han det. Han ville sofva bort alla dumma tankar, som lyckligtvis ingen hade en aning om, och vakna stärkt och frisk för att taga emot de två, som han väntade.

— Figge stor konstnär, kanske bli på modet i Paris! Åhnej, inte Figge, men hans taflor — kanske.

Det var icke afund, nej det var något helt annat —

Han fälde ned rullgardinen. Stjernorna voro nu borta. Det snöade stora våta flingor, öfver taken lade sig ett hvitt dok, träden, marken, allt trycktes ned under den hvita svepningen. Det såg ut som om det verkligen skulle bli vinter, och nu kom den helt oväntadt.

6000195294
Göteborgs universitetsbibliotek